

č a s o p i s
SLOGA

ČASOPIS SLOGA

Letnik XI

Številka 1, december 2013

IZDAJATELJ

KUD Sloga, Črni Vrh 84, 5274 Črni Vrh nad Idrijo

GLAVNA UREDNICA

Polona Rudolf

UREDNIŠTVO

Dušan Čuk, Urška Čuk, Tatjana Fajdiga, Nataša Felc,

Lovrenc Habe, Tomaž Rudolf, Marjetka Rupnik

LEKTORIRANJE

Nataša Felc

OBLIKOVANJE

Janez Hvala

NASLOVNICA

Čipko je izdelala Erika Šemrl v okviru šolskega projekta »Čipka v naravnih materialih«

Fotografija: Blažka Benčina

PREDZADNJA STRAN

Čipko je izdelala Klara Rudolf v okviru šolskega projekta »Čipka v naravnih materialih«

Fotografija: Blažka Benčina

ZADNJA STRAN

Majhna pesem Jerneje Rupnik je zmagala na 13. natečaju za izbor najlepše pesmi Mlada Vilenica

Čipko je izdelala Tjaša Žgavec v okviru šolskega projekta »Čipka v naravnih materialih«

Fotografija: Blažka Benčina

NAKLADA

420 izvodov

TISK

Birografika Bori d.o.o. Ljubljana

Beseda glavne urednice

Ljubiteljska kultura je bila na Slovenskem od nekdaj nadpovprečno razširjena, njen osnovni namen pa je bil kulturno izražanje in izkazovanje identitete. Vedno je bila zelo povezana z dogajanjem v lokalnem okolju, saj še danes povezuje ljudi, jih uči sobivanja, kaže pot k skupnim projektom in utrjuje solidarnost. Vključitev v kulturi pomeni vseživljenjsko učenje, ki ni le učenje iz knjig, ampak tudi spoznavanje in predajanje kulturne dediščine in običajev.

V ljubiteljsko kulturo je vpetih veliko zanesenjakov z veliko pristne srčne kulture. V njej je velik poudarek na osebnemu razvoju, saj lahko marsikdo pridobi veščine, ki mu velikokrat koristijo. Marsikdo se je v kulturnem društvu otresel treme in se naučil javnega nastopanja, se preizkusil kot igravec, napisal svoj prvi članek in se spopadel z organizacijo prireditve. Člani kulturnih društev smo tudi prostovoljci. Prostovoljstvu v kulturi je potrebno priznati vrednost, ki je predvsem moralna, saj bogati življenje tako nam prostovoljcem v kulturi kot tisočim, ki jim je naša ustvarjalnost namenjena.

Tudi v našem kulturnem društvu se skozi vse leto trudimo za kulturno dogajanje v domačem kraju. Poleg različnih prireditev je sad našega dela tudi Časopis Sloga, ki je pred vami. Tudi letos se lahko z njegovo pomočjo sprehodite po dogajanju na naši planoti. Skozi celotno leto se je zvrstila množica najrazličnejših dogodkov.

Zelo zanimive in dobro obiskane so bile brezplačne delavnice, ki jih je ICRA v sklopu projekta Izzivi podeželja v marcu in aprilu organizirala v Črnem Vrhu. Želimo si, da bi bilo takih delavnic čimveč in da bi jih obiskalo čimveč različnih ljudi. V sklopu projekta SyCultur so bile na Črnovrški planoti označene naravne in kulturne znamenitosti ter zasnovane učne poti, za katere si želimo, da bi bile čimbolj obiskane. V letošnjem letu je potekal tudi študijski krožek o obdelovanju lesa, saj je bila to v preteklosti značilna gospodarska dejavnost na Črnovrškem. V pripravi je tudi zbirka narečnih zgodb z območja Idrijske in Cerkljanske, kamor spada tudi Črni Vrh. Vidimo lahko, da se veliko posameznikov trudi za ohranitev naše črnovrške kulturne dediščine, na nas pa je, da z njimi sodelujemo in skušamo tudi sami ohraniti, kar so nam zapustili predniki.

Vsak kraj je živ toliko, kot so dejavni njegovi prebivalci. Vsak je povabljen in poklican, da s svojimi talenti gradi našo lokalno skupnost in pripomore, da bo naše socialno in kulturno življenje lepše in bogatejše. Potrudimo se, da k dogajanju tudi sami prispevamo tako, da se udeležimo prireditev v naši krajevni skupnosti, z zanimanjem spremljamo naše črnovrške športnike in z navdušenjem podpremo mlade kulturne ustvarjalce. V novem letu vam vsem bralcem našega časopisa želim vse dobro ter veliko užitek za dušo, ki jih prinaša prav kulturna dejavnost.

Polona Rudolf

Nataša Felc

VEDNO SE NAJDE RAZLOG

Vedno se najde razlog za pritoževanje,
za obupavanje in tarnanje nad vsem,
če strahu prepustim, da upravlja moje
sanje
in če le z nezaupanjem na vse krog sebe
zrem.

Na čem sloni moje upanje,
na koga stavim svoje življenje?
Kaj mi prinaša mir v srce,
kdo poteši mi najgloblje hrepenenje?

Vedno se najde razlog za veselje,
za občudovanje in navdušenje nad vsem,
če dopustim, da ljubezen vodi moje sanje
in če z zaupanjem le dobro iščem v vsem.

Lilijana Homovec

DVA KORAKA MANJ

Tri pokonci – tri leže
in vsake toliko prosojen žarek
posije skozi v mojo klet,
da spet premerim isto pot,
teh pet korakov do zidu.
Potem posveti jutro v zraku,
odidem k steni in jo praskam.
Iz nohtov temna kri priteče,
v drobovju me srce boli.
Lani stokrat, letos tam nekje,
naslednje leto petkrat,
tak je moj vsak dan.
Pa saj sosedin prostor
meri dva koraka manj.
Tri pokonci – tri leže ...

Lilijana Homovec

ALSO GUT

Stikalo za odklop
mi ne deluje več.
Pritisnem trikrat, petkrat,
možgani so še tukaj,
vedno več jih je.
Kaj zdaj? Povej?
Lahko zapojem bluz,
premišljam, vse je gnus.
Lahko prosjačim, stokam,
za publiko se zjokam.
Nič! Hudič! Pa zdaj?
Naj bo tako!
Poberem vse ostanke,
napolnim svinjske danke,
se počutim kot pršut,
in vse je
ALSO GUT.

Sonja Habe

MAVRIČNI LOKVANJ

Na gladini vode
zasanjan cvet
cvet cvetov.
Sramežljivo
zre za sončnimi žarki
počasi se
odpira v svet.
Ne moti ga vetrič
ne valovanje vode
ne preletavanje ptic
on počasi odpira
svoje liste
svoje srce
to je
cvet cvetov
mavrični lokvanj.

Le kdo bo cajtnge še bral?

Živimo v časih, ko je v pogovoru več tarnanja kot optimizma. V časopisih, po radiu in na televiziji je več zastrašujočih zgodb kot dobrih, razveseljivih novic. In kar že tako ni slabo, poslabšamo še s svojimi negativnimi mislimi in razpredanjem o slabem ter nasedamo medijem, ki zaradi večje branosti, poslušanosti ali gledanosti stvari še napihnejo. Ob tem razmišljanju mi v mislih odzvanja Smolarjeva pesem: »Če svet prijazen bi postal, le kdo bi cajtnge še bral? Le kdo bi cajtnge še bral, če svet prijazen bi postal?«

Meni pa se zdi, da le ni vse tako črno in negativno. Če pogledamo, koliko dobrega in lepega se nam zgodi. Pa ni potrebno, da gledamo daleč. Samo v našem društvu, v KUD Sloga, smo letos izvedli 10 projektov. In vse to so prijetni dogodki. Ob njih smo doživeli nekaj lepega, se nasmejali, se sprostiti, uživali in si tako odlomili košček sreče. Gotovo so bile ob tem tudi skrbi in napor, a ob koncu je ves trud poplačan.

Če pogledamo malo širše, vidimo, da so zelo aktivni tudi v drugih društvih, ki jih je v naši krajevni skupnosti kar precej. Tudi oni so organizirali glasbene, športne, družabne dogodke za svoje člane in druge krajanje. Torej, delamo po načelu jaz zate, ti zame. In če vsak nekaj pripomore, je potem za vsakogar nekaj lepega.

Res pa je, da kdor sam nekaj dobrega naredi, nima časa ali želje drugim gledati pod prste in jim metati polena pod noge. Kdor dela, namreč ve, koliko truda, časa in pogosto tudi denarja je potrebno vložiti, da nek dogodek uspe. In kdor dela, nikoli ne reče, da se nič ne dogaja. »Najdemo vedno samo tisto, kar iščemo: dobro ali zlo, težave ali njihove rešitve,« pravi nemški pregovor.

Časopis, ki ga držite v rokah, je eden izmed redkih,

v katerem ni slabih novic in ni opravljanja ter je dokaz, da se na Črnovrškem dogajajo lepe in dobre stvari. Dokaz so številni zagnanci, ki se vsak na svojem področju trudijo, da bi nam bilo lepše. To so optimistični, na delo pripravljeni ljudje, ki kljub obilici svojega dela najdejo čas še za druge. To so ljudje, ki se ne ozirajo na tarnanje drugih, ki ne uporabijo izgovora, da nimajo časa, in ki še vedno verjamejo, da so pomembni ljudje in da si je za prijatelje treba vzeti čas, kot poje Andrej Šifrar.

Ker tudi vi berete Slogo, torej tudi vi sodite v skupino ljudi, ki bi radi brali časopise z dobrimi zgodbami in lepimi novicami. Da bi bilo takih zgodb še več, ste tudi vi povabljeni, da nekaj naredite za to. Naj bo z vami misel, ki vas bo pospremila v prihajajoče leto.

Kaj za prazničnimi vrati čaka nas, ko razigrano bo čas prestopil letni prag?

Bo jutro s soncem obsijano, bo z mehkim perjem nam poslano, bodo novi časi zlati?

Zlati bodo, če sivino vsakdana sami pozlatimo s poštenim delom in dobroto, jim s smehom vdihnemo lepoto in s prijateljstvom iskrenim, nežnostjo, srečo, mirom in toploto. Takih časov – zlatih časov – v novem letu Vam želimo!

POLONA RUDOLF

Šli smo se pusta

Pust je v naši kulturi močno zasidran praznik, prav posebno pa ga imajo radi otroci, ki si lahko en dan v letu nadenejo maske. Da bi bil pust na otroke z naše planote še bolj zanimiv, KUD Sloga Črni Vrh vsako leto pripravi pustovanje za najmlajše. Tudi v letošnjem letu je bilo tako. V dvorani se je zbralo veliko malih in malo večjih maškar, ki so skupaj zaplesale. Princeske, gusarji, indijanci, čarovnice in druge maškare so z velikim tekom pojedle tudi ocvrt krompirček in popile čaj. Čeprav jim zime ni uspelo pregnati, pa smo lahko prepričani, da so

imel dober namen.

LOVRENC HABE

Stepel se je z ravnateljico!

KUD Sloga iz Črnega Vrha vsako leto ob kulturnem dnevu za krajne pripravi kulturni dogodek. Letošnji program, ki bi moral v času Prešernovega praznika potekati pred spominskim obeležjem Jožetu Šmitu, je zaradi večjih težav padel v vodo. Namesto tega pa je v soboto, 6. aprila, v domači dvorani na literarnem večeru gostoval domačin Ivan Bizjak.

Pisatelj, pedagog, založnik in črnovrški rojak je povezan z vsemi tremi dnevi, ki so zaznamovali mesec marec in april: 31. marca je bil mednarodni dan poezije, 2. aprila mednarodni dan knjig za otroke, 23. aprila pa svetovni dan knjige. Pisatelj Ivan Bizjak je na začetku spregovoril o svojem najstarejšem spominu. Ko mu je bilo komaj 3 ali 4 leta, je moral zaradi pika strupene živali v bolnico. Tam je občudoval tla, sestavljena iz črno-belih polj, ki so bila natanko podobna šahovnici. Tega se živo spominja in to je njegov najstarejši spomin.

Kasneje je spregovoril o svojem otroštvu. Povedal je, da je ob koncu vojne, kljub temu da je oče prišel domov, moral s trebuhom za kruhom v Strmec. S seboj je vzel ovčko, o kateri je kasneje celo napisal pravljico, in jo poimenoval Moj moj. Kasneje je med drugim odšel delat še k Tinkovc v Mrzli Log.

O svojem šolanju je povedal, da je po črnovrški osnovni šoli odšel eno leto v nižjo gimnazijo v Idrijo, kasneje pa se vrnil na nižjo gimnazijo v Črni Vrh, saj se je tudi tu ravno takrat odprla. »Ker pravega doma nisem imel, sem v času šolanja živel v dijaškem domu v Črnem Vrhu. Tam sem bil do trenutka, ko sem se z ravnateljico dijaškega doma v njeni pisarni stepel. Njen mož je bil ravnatelj šole, z njim sem imel dober odnos. Nekega dne sem

z njim celo igral šah in ga tudi premagal.« V prvem in drugem letniku se je učil in bil dober dijak. Omenil je tudi, da je do tedaj imel velike probleme z vejicami, slednje pa se je naučil pravilno uporabljati prav v prvih letih srednje šole.

Na vprašanje, kje se je pisatelj najprej zaposlil, je odgovoril, da so ga kot učitelja hoteli v Zakojci, kjer pa še ni bilo elektrike. Zato je prosil, da dobi kraj, kjer imajo vsaj elektriko; tako je dobil Zavratac. Neko nedeljo popoldne se je s sokrajanom peljal v Zavratac. Tam je pisatelj najprej zagledal lepo damo – tovarišico. »Takrat sem stopil iz vozila in jo povprašal, kje je šola, kje je kar koli. Vedel pa sem tudi njeno ime, saj sem pri nas učitelje spraševal in po njih poizvedoval, kdo je tam v službi. Povedali so mi, da tam službuje lepa dama; tudi zato sem si želel v Zavratac. Kasneje je ta dama postala moja žena.«

foto: arhiv MoPZ Pobje

V nadaljevanju programa je pisatelj na odru zapel. Zapel je tudi skupaj z moškim pevskim zborom Pobje, ki so sicer prepevali skozi celoten literarni večer. Pesnik je med drugim razložil, kako je prijateljeval z Jožetom Šmitom in Martinom Žnidaršičem, kako je ustanovil svojo založbo, kako je ustanovil revijo, kako je napisal knjigo in učbenik Svet pred domačim pragom ter tudi o svojem pisanju prvih zgodb iz pastirskega življenja. Med drugim je povedal, da je legendarni pisatelj Fran Levstik ob nadaljevanju Martina Krpana svoje pero pred-

časno odložil, zato je on sam pero spet dvignil in spisal zgodbo po svoje do konca.

Ob koncu je Ivan Bizjak dejal, da bo nekega dne na Črnovrško prišel s pisateljem Tonetom Partljičem in skupaj z njim pripravil še kakšno tako srečanje, kot je bilo tistega zimskega sobotnega večera, saj imata oba še veliko zanimivosti v sebi.

Obiskovalci so si ob koncu lahko ogledali priložnostno razstavo njegovih številnih del, ki so jo ob tej priliki pripravili člani KUD Sloga, in kupili katero izmed njegovih knjig.

URŠKA ČUK

Naj pesmi srce nam vedre

Vsaka melodija je bitje zase, ima svoj telesen obraz, svoj živ pogled, svojo besedo in kretnjo. Vsaka odpre vrata na stežaj mislim in spominom brez števila; in vsaka pesem je doživljaj, ki ostane v duši neizbrisljiv. (Ivan Cankar)

Pesem se rodi, kot se rodi otrok iz materinega telesa. Je sad čustev, ki so gonilo naših kratkih, a pomembnih življenj. Poveže nas med seboj, nam obuja prijetne spomine in ni človeka, ki ne bi kdaj iz srca zapel in si polepšal trpek ali pa že tako vesel dan. Pesem se tke v naš vsakdan kot nevidna nit in poveže vse, kar nam predstavlja največje bogastvo.

Na letošnji reviji Naj pesmi srca nam vedre, so kot vsako leto zapeli vsi zbori z naše planote. Vsi vemo, da smo pevski kraj. Pri nas namreč poje mlado in staro. Vsako leto z navdušenjem spremljamo napredke vseh osmih pevskih zasedb in ob odhodu iz dvorane smo vsi prepričani, da so zapeli bolj ubrano ter doživeto kot leto poprej. Poleg tega pa nas s skrbno izbranim repertoarjem popeljejo skozi najrazličnejša čustva, od veselja, zaljubljenosti, tja do žalosti, ki se konča z upanjem. Vsi si želimo, da bi naša srca še naprej bila v ritmu ter dajala takt

glasilkam in nas zbiral skupaj na pevskih prireditvah.

POLONA RUDOLF

Bernardov večer filmsko obarvan

V Kulturno-umetniškem društvu Sloga Črni Vrh vsako leto pripravimo kulturni večer, na katerem se spomnimo svojega sokrajana in kulturnega delavca Bernarda Čuka. Letošnji Bernardov večer je bil filmsko obarvan, saj smo predvajali televizijski film Pogreb, ki je bil posnet v Črnem Vrhu. Film je v režiji Jožeta Babiča z Majdo Grbac, Vido Juvan in Danilom Benedičičem v glavnih vlogah nastal po istoimenski noveli Bena Zupančiča in bil občinstvu najprej predstavljen na Blejskem TV festivalu v juniju leta 1971, televizijsko premiero pa je doživel 4. februarja 1972. Kmalu po premieri je bilo v časopisu Delo zapisano, da je film posnet z mnogo občutka za liričen detajl in z izvrstno fotografijo.

Zgodba filma se dogaja približno desetletje po drugi svetovni vojni v majhni vasi in govori o pogrebu partizana in vojaškega oficirja. Glavni protagonistki, žena in mati pokojnika, se ne strinjata o poteku pogreba. Mati želi, da bi bil pogreb s cerkvenim obredom, žena pa hoče civilni pogreb. Dogajanje doseže vrh na vaškem pokopališču, ko je potrebno za pokojnika izkopati nov grob na neposvečeni zemlji.

Črno-beli film je skoraj v celoti posnet v Črnem Vrhu, zato je za Črnovršce še posebej zanimiv. Vidne so podobe kraja izpred več kot štiridesetih let in mnogi detajli, ki kraj zaznamujejo. Marsikdo je prepoznal Smrekarjev križ, napis na gasilskem domu, kipec svetega Florjana na Žigonovem hlevu, Kočarjev križ v Trebčah, notranjost zakristije, križ na pokopališču ter mnogo nagrobnikov. Marsikdo je prepoznal tudi statiste v filmu, saj so sodelovali mnogi domačini. Vse to so razlogi, da je bila v soboto, 23. novembra 2013, črnovrška dvorana polna.

Kdor je pozorno spremljal, je v filmu opazil tudi Bernarda Čuka, ki mu je bil večer posvečen.

Svojci režiserja so nam za predvajanje filma prijazno odstopili avtorske pravice, Radiotelevizija Slovenija producentske pravice, KUD Sloga pa je plačalo presnemavanje filma s filmskega traku na DVD nosilec.

ALENKA TRČEK

Fenomenalna izkušnja z odra

Vtis z lanske Inventure je bil s stališča napovedovalke več kot zanimiv. Na odru smo se vse počutili domače, seveda pa je bila prisotna tudi trema. Tekst smo že dobile napisan od naše pridne Tatjane, kateri nikoli ne zmanjka idej. Priprave niso bile kaj dosti naporne, saj smo se dobile enkrat pred nastopom in to je bilo to. Že na začetku smo vedele, da bo dvorana popolnoma polna. A ko se je inventura začela, je bila več kot nabito polna in naša trema je postajala vse večja. Potem pa nas je Tatjana pomirila in rekla: »Dekleta, nastopajte, kot da ste doma na kavču in kramljate.« Občutki so bili odlični že med prireditvijo, saj so bili aplavzi bučni, kaj šele na koncu, ko smo videle ljudi, ki so še kar sedeli in so hoteli poslušati naprej. Izkušnja se nam je zdela fenomenalna in še bi poizkušale takšne stvari.

POLONA RUDOLF

Laži zdravnika

Kaj vse se lahko zgodi, ko nekdo nujno potrebuje denar, ker je zvečer v vasi veselica? Prav gotovo marsikaj. To nam je pokazala tudi burka v dveh dejanjih Laži zdravnika, ki jo je v dvorani v Črnem Vrhu izvedla Gledališka skupina Ambrus.

Glavna lika nujno potrebujeta denar in nimata

prebite pare, zato skujeta načrt ter se izdajata za zdravnika in si z lažjo priskrbita dovolj denarja, da lahko pozabita na skrbi in se prepustita zabavi. Ker pa ima laž kratke noge, tudi njiju čaka kazen.

Vsi smo uživali v zanimivih zapletih gledališke igre in igralce, ki so nas dve uri zabavali nagradili z dolgim in zasluženim aplavzom.

POLONA RUDOLF

Za spretne in ustvarjalne roke

V marcu je v Vicenzi v Italiji potekal sejem Abilimente, ki je bil namenjen različnim ljubiteljskim ustvarjalcem. Tudi naše kulturno društvo je organiziralo ogled sejma in tako se je poln avtobus, predvsem žensk, odpravil proti Italiji. Sejem je bil zelo obširen in zanimiv, na njem pa je bilo najti veliko materiala za pletenje, kvačkanje, šivanje, izdelovanje nakita, izdelkov iz papirja in še marsikaj. Udeleženci smo si vse z veseljem ogledali in tudi kupili material, ki je v nas vzbudil ustvarjalnost. Vsi smo si obljubili, da bomo doma pridno ustvarjali.

MAJA PETROVČIČ

Snemanje filma v Zadlogu

Med poletnimi počitnicami se je 30 mladih nadebudnih igralcev iz vse Slovenije zbralo v Zadlogu z namenom, da posnamejo film. Vojni film 2, ki je lansko poletje doživel premiero na Špičastem vrhu in je pri krajanih Črnega Vrha in Zadloga naletel na dober odziv, je letos dobil naslednika. Vojni film 3 – Črna orhideja je ljubezenska drama in je priredba knjižne uspešnice slovenskega avtorja Edvarda Kocbeka.

Nastal je v produkciji KUD Sloga Črni Vrh, Habetovih novic in Zadloške TV. Snemanje je potekalo v

zdravstvenem domu v Žireh, v Žagoliču pri Colu ter na Mangartu, glavčina pa je bila posneta sredi julija v Zadlogu. Takrat smo se zbrali mladi, nadebudni, amaterski igralci, ki smo spoznali pozitivne ter negativne strani snemanja. Snemanje je potekalo tri dni, prej pa je bilo še ogromno priprav. Potrebno je bilo priskrbeti rekvizite, pripraviti scene ter pregledati scenarij. Ko smo igralci zgodaj zjutraj začeli ter pozno zvečer končali s snemanjem, vmes pa prizore ponavljali tudi po desetkrat, je bilo potrebno še pregledati vse posnetke. In ko smo igralci opravili svoje delo, se je najtežje delo za režiserja Lovrenca Habeta šele pričelo, kajti preden pride film na filmska platna, ga je potrebno še zmontirati ter mu dodati zvočno kuliso.

foto: Patricija Bizjak

Življenjski cikel Vojnega filma 3 – Črna orhideja se je zaključil 22. avgusta. Premiera je potekala pod milim nebom pri Bizarju, udeležilo pa se je čez 200 ljudi. Organizirani sta bili še dve ponovitvi premiere, in sicer v Črnem Vrhu ter v dijaškem domu Ivana Cankarja v Ljubljani. Za vse tiste, ki si filma niste ogledali in bi si ga radi, je na voljo na Zadloški TV.

Prihodnje leto pripravljamo zadnji del – zaključek Vojnih filmov (dolžina bo »le« 12 minut). Nov samostojni projekt bo filmska uprizoritev pisane zgodbe Matkova Tina Ivana Preglja. Res lepo vabljeni, da se nam pridružite kjerkoli v obširni produkciji. Za filmsko produkcijo se trudimo zainteresirati tudi starejše.

MARIJA KOFOL KAVČIČ

Pojemo Bogu v čast

Leto, ki se izteka, je bilo zaznamovano s petjem na tradicionalnih prireditvah – koncertih. V mesecu januarju smo pevci že četrto leto zapored skupaj s pevci Mešanega pevskega zbora Mavrica in Orkestrom Simfonika zapeli na štirih Novoletnih koncertih, in sicer 5. januarja v Cankarjevem domu na Vrhniki, teden kasneje pa v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Prepevanje v taki sestavi in ob spremljavi simfoničnega orkestra je za pevce vsako leto posebno doživetje, pa tudi poslušalci na koncertih nam to potrjujejo, saj je glasbeni izbor tak, da vedno pritegne lepo število obiskovalcev. V začetku februarja je v Cerknem in v Idriji potekala občinska revija pevskih zborov Idrijske in Cerkljanske. Naš zbor je zapel v nedeljo, 3. februarja, v Cerknem.

V letošnjem letu je bilo organizirano srečanje cerkvenih pevskih zborov Idrijsko-Cerkljanske dekanije. Tokrat je bila na vrsti za organizacijo naša župnija. Pevci smo se zbrali v nedeljo, 14. aprila, v črnovrški cerkvi, kjer je vsak od osmih nastopajočih zborov zapel po dve skladbi, ob koncu srečanja pa smo skupaj zapeli še dve pesmi.

Tudi letos je naš zbor sodeloval na tradicionalni reviji Primorska poje. Vsaki dve leti se predstavimo s skladbami sakralne vsebine. Tako smo 28. aprila zapeli v cerkvi v Zavarhu v Reziji.

Krajevna revija odraslih in otroških pevskih zborov je bila letos 8. junija. Na reviji je seveda tri skladbe zapel tudi naš zbor, med drugim priredbo Avsenikove pesmi.

Posebno doživetje je bil koncert v nedeljo, 26. maja, v cerkvi sv. Volbenka v Zelšah nad Cerknico, kamor so nas povabili pevci Moškega pevskega zbora Tabor iz Cerknice. V akustični cerkvi iz 17. stoletja so še posebej lepo zazvenele Marijine pesmi, ki jih je zapel naš zbor.

Na predvečer državnega praznika, 24. junija, smo pevci pod dirigentskim vodstvom Lee Zajec, korepetitorke našega zbora, zapeli na črnovrškem trgu, kjer je zvenela Pesem vseh vetrov v organizaciji Moškega pevskega zbora Pobje.

Na marjetno nedeljo, ki je bila letos 21. julija, je naš zbor s petjem obogatil slavnostno sejo Sveta Krajevne skupnosti Črni Vrh.

foto: Janez Hvala

V septembru smo začeli z rednimi pevskega vajami. Zboru se je priključilo nekaj novih pevcev, tako da naš zbor šteje že 60 članov. Želja vsakega zbora je, da gradi na kvaliteti petja. Tako smo tudi mi ob pomoči vokalne pedagoginje Tanje Rupnik nekaj vaj v oktobru in novembru namenili vokalni tehniki in upamo, da se bo posredovano znanje poznalo pri našem prepevanju v bodoče.

Pri našem pevskega poustvarjanju se še vedno z veliko zagnanostjo trudi naša zborovodkinja Katja Bajec Felc. Letošnja sezona je že petnajsta po vrsti, ko svoje glasbeno znanje posreduje nam pevcem in za to smo ji pevci zelo hvaležni. Vsak od nas pevec je lahko hvaležen tudi Bogu, da mu je dal dar, da lahko prepeva. Zborovodkinja in organistke našega zbora imajo pri glasbenem poustvarjanju pomembno vlogo, saj s svojim znanjem in sposobnostmi uresničujejo tisto, kar so si zamislili številni domači in tuji skladatelji, ko so svoje čutenje do vere v Boga prelili v notne zapise. Cerkevni pevci se moramo zavedati, da kadar pojemo pri bogo-

služju, pojemo najprej Bogu v čast, šele nato pa z našim petjem vernikom polepšamo obrede. Ob koncu si lahko sposodimo še misel, ki jo je o glasbi napisal William Shakespeare: »Iz glasbe prihaja čar, ob katerem se morajo upokojiti vse skrbi in vsa bolečina srca.«

LOVRENC HABE

Pobje radi zapojejo pod oknom

Pobje v letu 2013 niso počivali; prav nasprotno! Počitnice so imeli le dober mesec.

Pregled leta bomo začeli s podelitvijo nagrade za najbolj perspektiven zbor Primorske regije na prireditvi Sozvočenja, ki je potekala v Ljubljani. Sledil je občni zbor, na katerem so načrtali cilje in smerice za pevskega leto 2013. 19. januarja 2013 so nastopili na božičnem koncertu v Rovtah, s čimer so zaključili božično praznovanje. V začetku februarja so sodelovali na Reviji odraslih pevskega zborov Idrijske in Cerkljanske v Idriji ter pripravili pustovanje s skupino Skalp.

foto: Lovrenc Habe

15. marca so nastopili na reviji Primorska poje v Izoli, 6. aprila pa na literarnem večeru z rojakom Ivanom Bizjakom. Na praznik konec aprila so nastopili kar dvakrat; v domu upokojencev v Idriji in na Marofu. V začetku junija je sledila podoknica

Brankovi sestri Ireni v Gostišču Metka ter podoknica nevesti, poročeni Puš (Bizarjevi), iz Idrijske Bele. Takrat so nastopili še na krajevni reviji Naj pesmi srca nam vedre ter sodelovali v kulturnem programu otvoritve tematske razstave Likovnega društva CINOBER iz Idrije.

Na predvečer državnega praznika, 24. junija, so pripravili 5. srečanje zborov in vokalnih skupin v Črnem Vrhu, ki se je zaključilo z veselico ansambla Javor. Malo bolj sproščen je bil julij. V začetku meseca so se poveselili ob zaključku sezone na pikniku v Balili, konec meseca pa je sledila podoknica abrahamovcu Mirku Rupniku iz Lomov. Poseben dan za Pobe je 29. julij, ko se vsako leto s člankom na spletni strani spomnijo ustanovitelja zbora Bernarda Čuka. Spletna stran je od januarja naprej dostopna tudi z mobilno aplikacijo za telefone z operacijskim sistemom Windows Phone.

7. avgusta so zapeli pod oknom Simone in Darka Martinška iz Žibrš ob 20-letnici poroke, 11. avgusta pa so zapeli v Zadlogu. Pripravili so Dalmatinski večer na tradicionalnem dogodku Društva za trajnostni razvoj Zadloga – TRMA. Konec avgusta so skupaj z ostalimi moškimi zbori Idrijsko-Cerkljanske regije nastopili v Idriji v sklopu koncertov Četrтки na placu.

Še preden se je zboru pridružil nov basist, so Pobje v začetku oktobra gostovali v Stuttgartu pri članu zbora Boštjanu Zajcu in Slovenski katoliški župniji Stuttgart. Novembra pa sta glasove mož in fantov na vokalni delavnici preverila še Klara Lužnik ter priznani zborovodja Ambrož Čopi, ki je k njim prišel v sklopu nagrade, ki so jo prejeli na Sozvočenjih 2012.

Zaključimo lahko s 1. decembrom, ko so Pobje v Postojni prejeli srebrno priznanje na regijskem tekmovanju. Priznanja Pobje in zborovodkinja niso pričakovali, kljub temu da so od Stuttgarta naprej intenzivno vadili. Poleg tega so prejeli še priznanje za obetavno zasedbo, zborovodkinja pa priznanje za obetavno zborovodjo.

CVETKA BATIČ

Petje je balzam za dušo

Leto se počasi izteka, zato se bomo ozrli nazaj ter se sprehodili skozi dogodke, kjer smo bile s petjem prisotne tudi članice ŽPZ Ivan Rijavec iz Črnega Vrha.

Sezono smo začele z občinsko revijo, ki je bila zaradi velikega števila prijavljenih zborov razdeljena v dva dela, in sicer v Idriji in Cerknem. Nastopile smo v Cerknem in se predstavile s tremi skladbami.

foto: Nevenka Čuk

Že več let zapored smo zapele v Domu starejših Bor v Črnem Vrhu. Tudi letos smo se odzvale povabilu ter s preprostim programom popestrile večer tamkajšnjim stanovalcem.

V nedeljo, 29. aprila, je vasica Zavarh gostila zadnji koncert revije Primorska poje v letošnjem letu. Zapele smo v prelepi cerkvi sv. Florjana. Vse nastopajoče in poslušalce je nagovoril Igor Tuta, predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev, ter Tomaž Pavšič, zgodovinar iz Idrije. Vreme nam ni bilo ravno naklonjeno, vendar smo bili kljub temu dobre volje.

Domača revija Naj pesmi srca nam vedre je bila letos že 17. zapored. Pevci in pevke se za domače

občinstvo še posebej potrudimo. Na reviji so zapeli vsi, ki prepevajo v delujočih zborih naše krajevne skupnosti, med njimi tudi naš pevski zbor.

10. julija je bilo v Idriji odprtje razstave zapuščine idrijskega rojaka, glasbenika, skladatelja, zborovodje, pedagoga in ravnatelja Ivana Rijavca, po katerem se imenuje tudi naš zbor. Sodelovale smo na otvoritvi razstave, kjer je tekla beseda o dogodkih in življenju tega skladatelja. Na razstavi pri Črnem orlu smo si lahko ogledali stare fotografije in njegova dela ter se tako sprehodili po zgodovini njegovega ustvarjanja ter delovanja.

Sledil je poletni počitek in nabiranje moči za pričetek nove pevske sezone.

S pevske vaje smo ponovno pričele v septembru. Pridružile so se nam tri nove članice, tako nas v zboru poje že 23. Na vaje hodimo ob sredah zvečer, trajajo po 2 uri. Del časa smo namenile delavnicam vokalne tehnike, s katerimi smo pričele že spomladi. Vodila jih je vokalna pedagoginja Tanja Rupnik. Vsebovale so vsebine in vaje s področja pravilne pevske drža, pevskega dihanja, dinamike pri petju. Naučile smo se veliko novega.

Prvi neuradni nastop v novi sezoni ni bil na odru, temveč na slavlju ob okrogli obletnici naše pevke Zinke, ki smo jo na praznovanju presenetile z nekaj pesmimi, ki smo jih zapele skupaj z njo.

Od takrat dalje smo se intenzivno pripravljale na že peti samostojni letni koncert. Izvedle smo ga 30. novembra. Pod vodstvom zborovodkinje Katje Bajec Felc in ob spremljavi citer učenke Glasbene šole Idrija Terezije Rupnik smo na koncertu predstavile na videz preproste ljudske pesmi, ki smo jih nadgradile v program, kateremu skupna tema so bili letni časi. Pevke smo še posebej vesele, da smo lahko na letošnjem koncertu zapele krstno izvedbo pesmi Jesen, ki jo je prav za naš zbor uglasbil skladatelj Aleš Makovac, besedilo pesmi pa je napisala naša pevka in pesnica Lilijana Homovec. Koncert, ki je bil zelo dobro obiskan, je z lepo be-

sedo povezovala Helena Pregelj Tušar.

Gostje večera so bili člani priznanega okteta Castrum iz Ajdovščine, ki je bil ustanovljen leta 2000. Pod vodstvom zborovodkinje Nadje Bratina Berčan so z ubranimi glasovi in lepim izborom pesmi zelo lepo popestrili večer, kar so s pristnim aplavzom potrdili tudi poslušalci.

V družabnem delu večera smo s pesmijo in druženjem v veselem in sproščenem vzdušju zaključili letošnji koncert, pozitiven odziv poslušalk in poslušalcev pa nam je dal novih izzivov za nadaljnje delo.

Organizacija letnega koncerta je za zbor velik izziv. Velike zasluge gredo predvsem naši zborovodkinji Katji Bajec Felc, ki je tudi idejna vodja celotnega programa. Njena požrtvovalnost in trud sta pripomogla k odlični izvedbi programa ter koncerta nasploh. Zahvala gre tudi predsednici zbora Olgi Kavčič, vsem pevkam in ostalim, ki so kakor koli pomagali pri organizaciji in izvedbi koncerta, saj je bilo potrebno postoriti marsikatero delo, vendar nam je s skupnimi močmi lepo uspelo.

Kjer je konec, je tudi začetek, pravi pregovor, zato že razmišljamo, kako naprej. Ker pa nam ne manjka optimizma ter veselja do petja in druženja smo prepričane, da bomo tudi v prihajajoči sezoni uspele izpolniti načrtane plane.

Še vedno vabimo medse vse, ki imate veselje do petja in glasbe. Z veseljem vas bomo sprejele v našo družbo.

ROBERT RUDOLF

Družinsko kolesarjenje

Čudovitega dne, šestnajstega po vrsti, v mesecu rož, ko nam je najbližja zvezda pokazala svojo pravo moč, smo se zbrali najmlajši, mladi in ne več

rosno mladi na igrišču pri Osnovni šoli Črni Vrh. Družinsko kolesarjenje v organizaciji Društva prijateljev mladine Črni Vrh, ki bi moralo v obeležje dneva družine potekati že v maju, ko nam sonce ni bilo naklonjeno, se je končno lahko pričelo.

Morda zaradi majhnih zamud ali ker smo se nekateri raje hladili v senci, nismo vsi zavzeto spremljali promocijske tekme s kolesi za otroke od male šole do 4. razreda, ki se je pričela uro pred našim kolesarjenjem, ob 13.00. Vsekakor čestitke vsem tekmovalcem, še posebej najboljšim.

Ob dveh popoldne se nas je 51 kolesarjev, od tega 29 otrok, podalo na ne tako zahtevno, ampak čudovito pot po Črnovrški planoti. Peljali smo se mimo smučišča Ski bor na Trate, preko lomske in predgriške ceste skozi Predgriže proti Idrijskemu Logu. Naša voditeljica Nina Homovec je stalno skrbela za varnost in tempo vožnje, da ne bi nekateri preveč zaostali. Pri prehodih cest so za prometno varnost poskrbeli redarji.

Ko smo po senčni poti prekolesarili vzpetinice in spuste od Predgriž do Idrijskega Loga, nas je čakalo okrepčilo, ki nam ga je pripravila Renata Nagode. Osvežili smo se s sokovi in se posladkali z raznimi dobrotami ter si malo odpočili v senci. Naša nasmejana in polna usta so pričala o zadovoljstvu, ki nas je prevzelo ob počitku.

Pot smo nadaljevali po Idrijskem Logu, kjer smo lahko občudovali pokrajino, krave, koze in ostale živali. Na žalost brez manjše nesreče ni šlo. Na srečo mlajši udeleženec ob padcu ni utrpel hujše poškodbe, potočil je le nekaj kapljic krvi. Še dobro, da so bile čelade za otroke obvezne.

Čakal nas je še najhujši vzpon do Zadloga, pred katerim smo se ustavili in se psihično pripravili. Očitno je bilo to zelo koristno, saj smo vsi brez težav prekolesarili klanec. Sledila je lagodna vožnja po zadložki ravnici, spust po klancu in nato skozi Trebče in Črni Vrh do našega cilja – brunarice Ski Bor, kjer nas je čakala pijača in pica, ki je po koncu

kolesarjenja vsem izredno teknila.

Ob koncu prijetnega dogodka je sledilo še žrebavanje štartnih števil, pri katerem so otroci prejeli praktične nagrade za udeležbo.

Za ta dogodek se je potrebno zahvaliti Andrejki Bizjak iz DPM Črni Vrh, Nini Homovec, Zavodu Planica, Renati Nagode in redarjem na poti. Vsi si želimo, da se na družinskem kolesarjenju dobimo še kdaj in še v večjem številu.

FRANC ČERNIGOJ

Kapelica sv. Huberta na Očetovem griču, v Grižah nad Godovičem

Hubertova maša je daritev, porojena iz hvaležnosti, da nam je dano zavedati se sebe v stvarstvu; da nam je dano živeti z Naravo, po njenih nenapisanih zakonih in po svoji vesti.

Daritve so opravljala že najstarejša ljudstva, od svetopisemski bratov Kajna in Abla naprej. Spreminjala so se imena bogov in boginj, osnovni namen daritve je ostal isti.

S širjenjem krščanstva so si posamezni stanovi izbrali svoje svetnike, zavetnike ali patrone, posrednike med njimi in Bogom. K njim so se obračali, se z njimi pogovarjali in jim zaupali. Tako gasilci iščejo zavetje pri sv. Florjanu, živinorejci drugujejo s sv. Antonom, lovci pa imamo že 1000 let za svojo ga patrona sv. Huberta.

Hubertovo mašo je vpeljalo plemstvo v srednjem veku, darovali so jo pred večjimi lovi. Sredi devetnajstega stoletja so do pravice do lova prišli tudi kmetje in posamezni lovski klubi so Hubertovo mašo imeli enkrat letno, navadno pred jesenskimi lovi, dostikrat 3. novembra, ko sv. Hubert goduje. Ta navada je na Primorskem živela do nasilne pri-

ključitve Primorske k fašistični Italiji, ponovno pa je zaživela po osamosvojitvi Slovenije.

Narobe bi bilo misliti, da je to običaj samo vernih lovcev; za svojega ga štejemo tudi tisti lovci, ki cenimo naše bogato kulturno in duhovno izročilo nasploh.

Lovci LD Javornik z Idrijskega lovske maše organiziramo že dve desetletji, zdaj v tem zdaj na drugem koncu našega lovišča. Zberemo se lovci in lastniki zemlje in na ta dan pozabimo na morebitna nasprotja ...

In še nekaj je, kar je morebiti posebnost lovskih maš v naši LD. Vsako leto se zberemo ob drugem znamenju. In vsakokrat skušamo zbrati drobce spominjanj o tistem, o čemer znamenje nemo priča. Tako obujamo svojo preteklost in – če hočemo ali ne, razmišljamo o tujih in o svojem življenju; o svojih in o dejanjih drugih ...

Oj, ta naša znamenja! Vsepovsod naletimo nanje: na brezpotjih; ob že pozabljenih in na novo shojenih stezah; ob cestah in poteh iz našega in minulega časa; v mračnem gozdu in na odprtem svetu; sredi širnih dolin in prostranih bregov; na dnu temnih vrtač in na zračnih vrheh. S križem ali zvezdo zaznamovana: ki so še tu in zdaj; ki jih ni več ne tod ne drugod; ki brlijo le še v spominu najstarejših ali še tam ne več ...

Na meji tega in onega sveta se pretaka, presiha in spet vznika gostota življenja in smrti; v večnosti prostora in časa pušča svojo sled ... Zakaj zgodbe, ki jih znamenja skrivajo v sebi, so največkrat tragične. V njih je srž človekove človeške biti: krčevita zavestna in podzavestna želja, da bi za sabo pustili sled na tem svetu; strah pred neznanim, pred onostranstvom; streznjenje in kesanje; hvaležnost Bogu in zahvala za milost in srečo, ki kdaj pa kdaj doletita človeka. Hkrati pa je v znamenjih podzavestno in zavestno ljudsko hrepenenje po lepoti ...

Letos je bila v naši LD Hubertova maša ob na novo postavljeni kapelici v revirju Godovič, na Očeto-

vem griču v Grižah. Na svojem svetu jo je postavil lovec Jurij Žgavec, 1. septembra pa jo je blagoslovil upokojeni koprski škof Metod Pirih, ki je ob pomoči kar šestih duhovnikov Hubertovo mašo tudi daroval. Poleg lovcev iz domače LD in še drugih od blizu in daleč se je na Očetovem griču zbralo več stotnih ljudi. Pri obredu so sodelovali Idrijski rogisti, Godoviški oktet ter LPZ Zlatorog z Vipavskega.

In – kaj nam pripoveduje na novo postavljena kapelica svetega Huberta v Grižah, na Očetovem griču? O življenju in smrti, o žalosti in o veselju. In o trdem ruvanju človeka s kamnom ...

Pred več kot sto leti je griže v Grižah kupil Anton Bolčina z Gore, s Kovka nad Vipavsko dolino ga je življenje zaneslo sem. S sabo je prinesel tudi ime

foto: MM krožek, Šolski center Nova Gorica

in pri hiši se je zreklo Pri Bolčinu. Ko je ostarel, si je izgovoril stanovanje v domači hiši, hrano do smrti – in grič nad domačijo! Tako so skalnate in z grmovjem porasle griže dobile svoje ime ...

In zakaj je Jurij, potomec Antonovih potomcev, kapelico postavil prav na Očetovem griču? Štirje bratje so bili: Milan, Branko, Marjan in Jurij. Bili so, zdaj so še trije ... Marjan, najmlajši, je odhajal k vojakom, v Titovo gardo. Dol pod domačijo, ob glavni cesti, je ob slovesu vsem podal roko in rekel: »Srečno, pa ne za večno!« A zgodilo se je, da so Marjana pripeljali nazaj v zapečateni trugi. Takrat so Žgavcem pokala srca in pokalo in trgalo se je tudi v kamnitem srcu Očetovega griča ...

Potlej je v Žgavcih vzkli in klila misel: postavimo kapelico, posvečeno pokojnemu Marjanu! Kje naj stoji? Kateremu svetniku jo ponudimo za domovanje?

Pred dobrimi tridesetimi leti je Jurij v Grižah začel grižam na Očetovem griču spreminjati podobo. Naj Griže ne bodo več le griže, naj postanejo rodovitna zemlja! Sotovariši lovci so mu pomagali – iz zemlje so pobirali s stroji izruvano kamenje, preden je Jurij deviško prst, ki še nikoli ni rodila, posejal. In v letu 2011, ko so lovci po delu posedli po Očetovem griču, je med njimi zaživela misel, ne da bi vedeli zanjo. In je bilo na glas izrečeno: »Tu bi postavili križ in ob njem imeli lovsko mašo!« Misel se je ugnezdila v Juriju, rasla je, se razraščala in v lanskem letu so se lotili dela. Kamen z Očetovega griča je polagoma svojo kamnito dušo oblikoval v kapelico svetega Huberta ...

Kdo so, ki so svoje znanje in ljubezen vtkali vanjo? Največ zaslug ima Ivan Rupnik iz Črnega Vrha, človek s sedmimi poklici, ki zna vse. On je njen mojster: načrtovalec njene podobe in graditelj. Kip lovskega zavetnika svetega Huberta, ki mu je kapelica namenjena za varno zavetje, je izrezljal Branko Vegelj iz Petkovca pri Rovtah. Uliti zvon, ki nas bo pozdravljal na Očetovem griču, je Jurij kupil pri starinarju – bogve od kod in kje je čakal,

da tu nanovo zapoje ...

Tako bo sveti Hubert z Očetovega griča odslej bedel nad našo edino naravo, nad našo divjadjo in tudi nad nami – lovci, ki se združujemo v zeleno bratovščino!

Bratovščina – kako mogočna beseda! Že slišane besede škofa Piriha iz pridige na Očetovem griču to potrjujejo. Navajam jih le smiselno: »Lovske obleke so za vse lovce enake – naj bo delavec izza stroja ali uradnik; najsi bo kmet ali direktor; učitelj, voznik tovornjaka ali duhovnik – vsi so v zeleno oblečeni, med seboj se tikajo in vsi jedo iz istega nahrbtnika ...«

LOVRENC HABE

Besedo »bi morali« spremenimo v »smo«!

TRMA. Društvo, ki je na Črnovrški planoti že tako poznano, da bi bilo škoda besed za njeno predstavitve. Za letošnje izdajo časopisa Sloga smo vam pripravili intervju s predsednikom društva Joštom Rupnikom. Med drugim nam bo predstavil delo in načrte za prihodnost društva.

Kateri so bili glavni cilji TRME v letu 2013?

Glavni cilj je bil speljati program, ki smo ga sprejeli na letnem občnem zboru. Glavni poudarki so na športno-rekreativnih dejavnostih, predvsem pohod, gorski tek in kolesarstvo. Stalno poteka rekreacija košarkašev in nogometašev, letos pa smo poskrbeli še za rekreacijo v obliki teka na smučeh.

Kakšna je tvoja ocena organizatorjev kolesarjenja in teka na Špičasti vrh?

Nasploh velja, da so vsi tisti, ki so zadolženi za posamezno prireditve, dobro utečeni, tako da stvari potekajo gladko in pri tem TRMA skrbi za del, povezan s prijavo in financami. Lahko rečem, da tisti, ki je bolj zavzet pri organizaciji, dobi tudi več podpore

s strani društva.

Kakšna je situacija z zadloškimi mlekarnami?

Kakor je bilo dogovorjeno, smo naše predloge poslali na Svet KS Črni Vrh in Občino Idrija. Zaenkrat ni nobenega odgovora, od krajanov pa tudi nobene pobude.

Kakšna je prihodnost zadloškega igrišča?

Za igrišče sta izdelani dve varianti. Letos smo nameravali začeti vsaj z varianto malega igrišča, vendar je nastala zagata pri pridobivanju gradbenega dovoljenja, le-to pa je povezano z lastništvom zemljišča oziroma ureditve odmer na občinskih in lokalnih cestah, te zadeve pa se še kar počasi rešujejo.

foto: Lovrenc Habe

Katere so glavne naloge TRME v prihodnjih letih?

Glavne naloge ostajajo enake in v enakem obsegu, seveda z veseljem pozdravljamo in pomagamo pri vsaki pobudi. Nerodno postane, ko je treba od besed preklopiti k dejanjem – drugače povedano: prehod z »BI MORALI« na »BOM« ali še bolje na »SEM« nekaterim nikakor ne gre od rok.

Poudarjam, da kdorkoli je pokazal iniciativo in voljo, je dobil omenjeno podporo. Dokaz za to so tekmovalci v gozdarskem tekmovanju lastnikov gozdov in Folklorna skupina Abraham, pa še kaj bi se dobilo.

Ob koncu lahko dodamo, da bo TRMA tako kot lansko leto tudi letos v Zadlogu pripravila tekaške proge, saj želijo privabiti čim več rekreativcev, predvsem domačinov. Proga (ali dve) se bo začela in končala na bodočem igrišču – Na sredi, kjer bodo člani društva skrbeli za ustrezna parkirišča. Tam bo tudi možnost za prostovoljne prispevke za gorivo, ki se troši ob urejanju prog. Lepo vabljeni!

TOMAŽ RUDOLF

Skupaj z vami za življenje

Ko se je pred približno 140 leti začelo razvijati organizirano gasilstvo na območju današnje Slovenije, je bilo glavno poslanstvo gasilcev gašenje požarov. Dandanes ni več tako, saj je približno polovica intervencij gašenje požarov, ostala polovica pa so tehnične intervencije.

Tudi v Prostovoljnem gasilskem društvu Črni Vrh se sistematično pripravljamo tako na požarne kot tudi tehnične intervencije. Letošnje leto je znotraj operativne enote društva začela delovati še bolničarska enota. Trenutno je v enoti en gasilec bolničar, izšolan po programu prve in nujne medicinske pomoči, ki ga organizira Reševalna postaja Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, trije gasilci pa to šolanje pravkar opravljajo. Po končanem programu imajo gasilci bolničarji možnost opravljanja še dodatnega tečaja oskrbe poškodovancev v predbolnišničnem okolju, ki ga po licenci ameriške organizacije International Trauma Life Support prav tako izvaja RP UKC Ljubljana. Ta tečaj je letos uspešno opravil en naš član.

Enota je opremljena s sodobno opremo za reanimacijo in imobilizacijo, ki jo je letos nabavilo društvo. Sestavni del te opreme so zajemalna nosila z oporo za glavo, vratne opornice in opornice za roke, obvezilni material, jeklenka s kisikom in maske za aplikacijo le-tega, dihalni balon, ustno-žrelni tubusi in aspirator za vzpostavitev dihalne poti,

merilnik sladkorja, opeklinске obveze. Ker trenutno naše društvo še ne premore dovolj bolničarjev, izšolanih po prej omenjenem programu, se operativni gasilci skupaj z našim že izšolanim članom srečujejo na vajah, na katerih pridobivajo znanje in veščine uporabe opreme, se učijo in vadijo pregled poškodovanca ter se učijo, kako posredovati v situacijah, v katerih je potrebna pomoč gasilcev bolničarjev.

Gasilci v svoji opremi pogrešamo še avtomatski defibrilator, ki bi lahko ob posredovanju naše enote pri nenadnem srčnem zastoju bistveno povečal pacientovo možnost za preživetje.

foto: Polona Rudolf

Zavedamo se, da lahko z znanjem prve in nujne medicinske pomoči uspešno pomagamo krajanom ob naravnih in drugih nesrečah. Upamo, da bomo v prihodnjih letih število gasilcev bolničarjev še povečali in enoto spravili na raven visoke izurjenosti.

ALOJZ RUPNIK

Čebelarstvo ohranjajo tudi mladi

Prvi meseci v začetku čebelarske sezone, ki se prične v toplih krajih takoj po svečnici, pri nas kakšen teden, štirinajst dni pozneje, so obetali, da bo sezona podobna lanski. Vendar se je v poletnem času stanje občutno izboljšalo. Medila je jelka, pa tudi precej listne mane je bilo. Tako smo v mesecu juliju in še v avgustu kar lepo točili. To velja predvsem za kraje, kjer so gozdovi jelke in javorja. Na našem področju je to predvsem Nadrt in Pevc, delno tudi Tisovec, na Idrijskem pa zgornji del Idrijece ter Vojsko.

Drugod po Sloveniji so bile razmere podobne. Tam, kjer ni omenjenih gozdov, je bilo slabše, razen tam, kjer je veliko lipe, predvsem lipek (Tolminska), pa tudi na kostanju je bilo medenje dobro. V času cvetenja akacije, ki običajno dobro medu, je bilo vreme slabo, predvsem hladno, kar pa seveda za medenje akacije ni najboljše.

Zdravstveno stanje čebel je v primerjavi s preteklimi leti nekoliko boljše, vsaj v jesenskem delu tako izgleda. Običajno se prav v jesenskem času pokažejo izgube čebeljih družin tam, kjer so močno napadene od varoje, ki je v zadnjih letih kar precej razredčila število čebeljih družin širom Slovenije, pa tudi na področju Čebelarskega društva Idrija.

Zaradi vedno večje zahtevnosti in sprememb, ki spremljajo čebelarstvo, je potrebno, da temu sledimo tudi čebelarji, če hočemo uspešno čebelari-ti kljub nevšečnostim, ki nas spremljajo. Zato se

udeležujemo predavanj, ki jih organizira društvo, sosednja društva ali pa Čebelarstva zveza Slovenije. Razveseljivo je, da se v zadnjem času med mladimi pojavlja zanimanje za čebelarstvo, kar nam starejšim daje zagotovilo, da bo še spremljalo in ohranjalo mesto v Sloveniji, ki mu pripada.

Naj še omenim, da smo v društvu s pomočjo občine in Zidgrada uspeli pristopiti k obnovi starega znamenitega čebelnjaka v Idriji. Čebelnjak stoji za stavbo davčne uprave in je lepo viden s parkirišča za njo. Obnova je v teku in upamo, da bo do prihodnje pomladi urejen, ker imamo namen naseliti vanj nekaj čebeljih družin, ki bi bile v bodoče v pomoč pri poučevanju najmlajših v obliki čebelarškega krožka.

Lep čebelarški pozdrav: Naj med!

MAGDA GANTAR

Zadovoljni člani Encijana

Člani zeliščarskega društva Encijan so leto zaključili z obiranjem oljk ob Slovenski obali na že desetem tradicionalnem srečanju sadjarskega in zeliščarskega društva. Pred nekaj leti so kot društvo Encijan zasadili svojo oljko, letos je obiralce že drugič razveselila s prvimi plodovi.

Za vso organizacijo aktivnosti, ki so planirane v okviru društva, se morajo zahvaliti predsedniku društva g. Francu, pomočnici gospe Vlasti in celotnemu organizacijskemu odboru, ki sprejema predloge ter upošteva želje članov. Zanimivo pripravljena srečanja občasno povežejo obe društvi. Na občnem zboru prisotni s predlogi in pobudami pomagajo pri izboru vsebin za tekoče leto. Kako bo društvo delovalo, je odvisno tudi od želja in potreb članov. Ob tej priliki določijo osebe, prostovoljce za opravljanje nalog, zato delo lažje poteka po planu. Ker dober glas seže v deveto vas, se društvu pridružujejo mlajše osebe z željami nazaj

k naravi, starejši z izkušnjami in željami spoznati kaj novega. Na srečanjih, izletih in predavanjih si udeleženci izmenjujejo znanja, potrebe, želje. Enkrat v letu se srečajo z gospodom mag. Jožetom Kukmanom, da obnovijo znanje s področja nabiranja, pravnega uživanja in izdelovanja pripravkov, preprečevanja ali zdravljenja težav. Gospod Jože z veseljem odgovarja na zastavljena vprašanja.

Vešči nabiralci v zgodnjem poletju naberejo toliko zeli, kot jo pozneje porabijo. Do narave se obnašajo spoštljivo. Cvetove, plodove, korenine skrbno na-

foto: Magda Gantar

berejo, posušijo in ustrezno shranijo.

Člani svoje izdelke, pripravke z veseljem pokažejo ob priložnostih. Nekaj tega je bilo mogoče videti v času Festivala idrijske čipke v rudarski hiši v Idriji. V mesecu oktobru se društvo vedno predstavi občanom na kmečki tržnici.

Vsega, kar so člani v minulem letu videli, obiskali ali na novo spoznali, ni mogoče zapisati. Najpomembnejše spomine o naravnih lepotah so gotovo shranili na fotoaparatu. Obisk Majdinega gaja na Vogrskem je ponujal sadike, s katerimi so si pomagali k hitrejši rasti po dolgi zimi. Obisk so združili z ogledom vrtnic burbonk na Kostanjevici. V Idrijskih Krnicah so si ogledali njive z zasajenimi zelišči. Velika planina jih je razveselila s plahtico, vrbovcem, islandskim lišajem. Na pečinah Kamenjaka so se sprehajali v neokrnjeni naravi ...

Ko narava počiva, ljubitelji narave listajo po literaturi ali brskajo po spletu. Če vas zanima, pogledjte, kaj pravi Alfred Vogel, ki je eden najpomembnejših pionirjev naravnega zdravljenja 20. stoletja

LOVRENC HABE

Zvezane roke krajevne skupnosti

Krajevna skupnost je v letu 2013 storila vse, kar je v njeni moči. Žal pa ima za vsako delo vedno manj pristojnosti.

Gotovo niste pozabili, kakšne ceste smo imeli v prvi polovici leta. Tudi če ste, nič hudega; vsakoletnim ponavljanjem istih problemov se pač ni mogoče izogniti. Tega se zavedajo tudi v KS Črni Vrh s predsednikom Jurijem Kavčičem na čelu. Krajanom pa je letos v začetku aprila bilo dovolj; udeležili so se seje KS in zahtevali, da se ceste ustrezno sanirajo, a prva omembe vredna sanacija je prišla sredi junija, ko je za nekatere krajanke bilo že prepozno; počenim gumam se pač ni bilo moč izogniti.

Ob prazniku Črnega Vrha na Marjetno nedeljo se je slavnostna seja KS pričela v luči pobratenja. Predsednik Jure Kavčič je pozdravil kolege iz Nedeščine in dejal, da je potrebno navezati stike sedaj, ko je tudi Hrvaška v Evropski skupnosti, ter si prizadevati za dobre odnose. V nadaljevanju je poudaril nekatere večje projekte. Najprej je povedal, da upa, da bo vrtec zaživel tekom tekočega meseca. Opozoril je na kritičnost varne poti otrok v šolo, katere idejna zasnova je že v teku. Septembra si je novo cesto in vrtec ogledal župan Bojan Sever s sodelavci. Predsednik je nad projektom vaškega jedra razočaran, ker občina nima več namena prijavljanja za javna sredstva, kljub temu da je bilo že vloženega veliko dela. Za izgradnjo kanalizacije na Črnovrškem je narejen idejni projekt, ki bo pokrival območje Trebč, Črnega Vrha in Predgriz. Za točne lokacije so tekom leta sledila še dogovarjanja z vaščani.

foto: Lovrenc Habe

Osrednji del seje je kot vsako leto predstavljala podelitev priznanj zaslužnim vaščanom Črnovrške planote. To so Stanislav Likar, klub MBK Orbea Geax ter Sekači tekmovalci lastniki gozdov. Posebna zahvala pa je bila podeljena Valentinu Lampetu.

13. oktobra se je KS veselila skupaj s številnimi krajanji. Otvorili so namreč nov vodovod Črni Vrh–Idrijski Log–Zadlog. Ob zaključku prireditve je predsednik KS Jurij Kavčič, sicer tudi prostovoljni

gasilec, odprl hidrant, mlada gasilca pa sta ob pomoči člana sveta KS ob bučnem aplavzu krajanov dvignila cev visoko v zrak, da je nastal velik vodni lok neoporečne čiste vode.

IRENA KENK

Učenci tudi letos uspešni

Tako v šolskem letu 2012/13 kakor tudi v šolskem letu 2013/14 je v osmih oddelkih Osnovno šolo Črni Vrh obiskovalo oziroma obiskuje 115 učencev.

Skladno s podzakonskimi določili in navodili pristojnega ministrstva imamo že drugo leto, kot posledica premajhnega števila učencev v posameznih razredih, kombiniran oddelek dveh razredov.

Ker smo tako s strani ministrstva (en oddelek manj) kakor tudi lokalne skupnosti (10 % zmanjšanje sredstev za materialne stroške) prejeli manj sredstev, smo morali na šoli izvajati racionalizacijo na vseh področjih delovanja, pri tem pa smo se trudili, da to ni vplivalo na izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

Pri nacionalnih preizkusih znanja v 6. in 9. razredu so učenci dosegli pri vseh predmetih v povprečju za 5,7 % višji rezultat od slovenskega povprečja.

Poleg obveznih vzgojno-izobraževalnih vsebin, ki smo jih realizirali v celoti, so se učenci udeleževali tudi različnih šolskih, kulturnih in športnih tekmovanj tako na lokalnem kot na državnem nivoju. Med najvidnejšimi uspehi je potrebno izpostaviti:

- nagrado in kristalno pero Mlada Vilenica, ki jo je za svojo pesem »Majhna pesem« prejela Jerneja Rupnik,
- zlato Vegovo priznanje Kristine Colja, drugo zapovrstjo, za tekmovanje v matematiki,
- zlato priznanje Maše Felc v angleški bralni znački EPI Reading badge,

- zlato priznanje Tjaše Bonča, Lucije Kavčič in Valentine Rupnik za raziskovalno nalogo z naslovom »Knjige, branje in bralna kultura«,
- zlato priznanje Roka Leskovca in Mete Pivk za likovni deli na likovnem natečaju Drevo OŠ Šturje,
- zmago Blaža Govekarja v kategoriji starejših kategoriziranih učencev na državnem šolskem prvenstvu v gorskem kolesarstvu v Mengšu,
- uvrstitev Mladinskega pevskega zbora s strani strokovne ocenjevalke na državni nivo.

Za učence je bila organizirana šola v naravi v ČŠOD v Seči in tabor za nadarjene v ČŠOD v Rakovem Škocjanu.

Z oddelkoma Glasbene šole Idrija in Čipkarske šole Idrija v Črnem Vrhu šola uspešno sodeluje. Učenci Glasbene šole s svojimi glasbenimi točkami, pripravljenimi pod mentorstvom svojih profesorjev, obogatijo šolske prireditve, enako pa se z razstavami čipkarskih izdelkov popestrijo tudi šolske razstave, npr. Dan odprtih vrat. Z oddelkom Čipkarske šole smo pod okriljem Zavoda RS za šolstvo pod vodstvom mentorice Barbare Petkovšek, Anke Jamšek in Lilijane Homovec izpeljali tudi inovacijski projekt »Čipka v naravnih materialih«. Ob zaključku projekta je bila izvedena modna revija in razstava, ki se je udeležilo mnogo krajanov pa tudi zunanjih oboževalcev klekljanih izdelkov. Cilj projekta je bil pri učni praksi klekljanja spoznati učinek uporabe naravnih materialov za spodbujanje ustvarjalnosti pri oblikovanju uporabnih predmetov. Izdelke, izdelane v sklopu tega projekta, želimo predstaviti tudi širši javnosti tako doma kot v tujini.

Na OŠ Črni Vrh se že tretje leto izvaja projekt Zdrav življenjski slog. S projektom sta bili otrokom omogočeni dve dodatni uri vodene športne vadbe na teden. Naš cilj je navdušiti otroke za gibanje ter zdrav način življenja. Želimo si, da bi se v projektu našel vsak otrok, zato je ponudba športov in aktivnosti raznolika. S projektom želimo pripomoči k zmanjšanju debelosti, slabih drž, psihičnih bole-

zni ... Program je potekal po pouku, med počitnicami in ob sobotah. Predstavljeni so bili različni športi, teoretične vsebine ter korekcijska vadba. Vadba je bila za otroke brezplačna, ker je financirana iz Evropskih socialnih skladov ter pristojnega ministrstva.

Po naključnem odkritju radona v objektu osnovne šole (v sklopu meritev radona v prostorih vrtcev v občini Idrija) je bilo ugotovljeno, da v našem objektu koncentracija tega plina presega desetkratno dovoljeno vrednost. S skupnimi močmi, tj. vseh, ki imajo kakršen koli vpliv na odločanje na lokalnem ali državnem nivoju, upam, da bomo v čim krajšem času izvedli meritve v vseh prostorih v pritličju ter izvedli sanacijske ukrepe in s tem učencem in zaposlenim zagotovili delo v zdravem okolju.

TATJANA FAJDIGA

Čebelar v vrtcu

»Od cveta do cveta čebelica leta in v čašice sladke nabira si med.« (Čebelica, Janez Bitenc)

Vrtec Idrija je že več let vključen v mrežo Eko vrtcev in šol, pa tudi projekt Zdravje v vrtcu je že dolgo naša praksa. Zato ni čudno, da se pogovarjamo o zdravi hrani, o doma pridelani hrani, o izdelkih iz naravnih sestavin ... In pogovor s čebelarjem odlično poveže oba projekta. V povezavi z omenjenim smo se tudi letos pridružili akciji Tradicionalni slovenski zajtrk in si moči za igro, ustvarjanje in druženje pridobili s kosom črnega kruha, maslom, medom, skodelico mleka in jabolkom. Po tako obilnem zajtrku nas je v enoti Črni Vrh obiskal čebelar gospod Andrej Rupnik. Na obisk je prišel dobro obložen, saj je s seboj prinesel veliko pripomočkov, ki jih uporablja pri svojem delu s čebelami. Pokazal nam je panj in satje, metlico, s katero iz satja omete čebele, strgalo, s katerim odstranjuje vosek, pripravo, s katero pihne dim v čebele, da

se umirijo in lahko varno pobere med. Seveda pa ni pozabil niti na zaščitno obleko in pokrivalo. To je pri otrocih zbudilo kar veliko zanimanja. Navdušil jih je predvsem klobuk, obdan z mrežo, ki pokrije celoten obraz in vrat.

Pripovedoval nam je o življenju in delu čebel, o delu čebelarjev, o izdelkih, ki jih čebele in čebelarji skupaj ustvarijo ... Otroke je s svojim pripovedovanjem navdušil in ob koncu obiska so povedali nekaj svojih vtisov:

»Matica spi na sredini, da jo druge čebele grejejo. In da rodi več čebel.«

»Matica ful mladičkov rodi.«

»Čebelar mora biti pokrit, da ga čebele ne opikajo.«

»Če sta dve matici, ene čebele zapustijo panj.«

»Čebele umažejo čebelnjak. Čebelar jih pomete z vrat v čebelnjak.«

foto: Arhiv vrtca Črni Vrh

Za konec pa nas je čebelar še prijetno presenetil, ko je iz kovčka vzel harmoniko in nam zaigral vsem dobro poznano Slakovo skladbo Čebelar. Tudi mi smo mu zapeli pesmico o čebelici in Eko himno, potem pa smo ob zvokih čebelarjeve harmonike še

JOŽE TONČIČ

Kako izgleda kuhinja v Domu za starejše Bor

Kakor je doma najpogosteje, je mama tista, ki skrbi za to, da v kuhinji prijetno diši in da družinski člani niso lačni. Tako ekipa domske kuhinje Bor skrbi, da naši stanovalci niso lačni. Trenutno mozaik kuhinjske ekipe v Domu Bor sestavlja devet stalnih sodelavcev in dve študentki, ki prideta občasno na pomoč.

foto: Arhiv Doma za starejše Bor

Kakor je doma veliko različnih želj in okusov pri izbiri idej za pripravo kosila, je tudi v Domu za starejše Bor veliko individualnih želja, še več pa zdravstvenih zahtev po prilagajanju hrane stanovalčevim potrebam. Ob tem želimo pri pripravi hrane ohraniti čim večji del tiste domačnosti in tradicionalnosti, kakor da bi jedli doma mamino hrano. Vsekakor je naše poslanstvo in obveza, da zagotavljamo primerno prehrano za naše stanovalce, ki mora biti prilagojena njihovim potrebam. In te potrebe se odražajo tako, da je potrebno osnovno hrano prilagoditi starostnikom. V ta namen moramo hrano ustrezno pripraviti glede na trdoto, gostoto in okus. Vsekakor pa je potreba po pril-

gajanju hrane pri stanovalcih, ki imajo določene zdravstvene omejitve, kot so sladkorna in žolčna bolezen. Pri pripravi hrane za te stanovalce poskušamo najti primerne alternative živil in upoštevamo pravilne postopke pri njihovi pripravi.

Kakor doma pri kosilu teče beseda o hrani, tako imamo v Domu za starejše Bor omizje in zbranim stanovalcem predstavimo jedilnik. Na podlagi jedilnika se potem sprejema mnenja in se o njih diskutira ter sprejema spremembe. Vsekakor se je naša kuhinja že veliko naučila od naših stanovalcev, prav tako kakor smo tudi sodelavci iz kuhinje presenetili naše stanovalce s pripravo kosila iz italijanske in celo kitajske kuhinje. A ostaja dejstvo, da kadar so na jedilniku kislo zelje in svinjska rebra, takrat je zadovoljstvo največje.

Da pa je kuhanje bilo vedno zanimivo, nam pove dejstvo, da je bila kuharska delavnica, kadar smo jo organizirali, vedno pozitivno sprejeta. Na ta način smo v skupnem duhu s stanovalci pripravili že tekmovanje v peki kruha, delavnico, pri kateri smo polnili klobase, pekli potico, cvrli krofe in izdelovali žlikrofe.

Kuhinja v Domu starejših Bor je odprtega tipa, saj omogoča posameznim odjemalcem, da pridejo k nam iskat hrano. Prav tako imamo možnost ponudbe malice posamezniku. Že več let sodelujemo z črnovrško enoto Vrta Idrija pri pripravi hrane za malčke.

Glede na izkušnje, trende in statistiko se kaže trend pri pripravi hrane, ki bi že v osnovi vsebovala čim bolj naravna živila. Kuhinja v Domu za starejše Bor je odprta tudi za živila iz lokalnega okolja.

Utrip župnije v letu 2013

Pastoralno leto 2012–2013, ki se počasi približuje koncu, je bilo razglašeno za leto vere. Glavni namen tega je bilo spodbuditi vsakega človeka, da na področju svoje vere – na svojem odnosu do Boga naredi nekaj več, da poglobi svoje duhovno življenje. Prav o tem smo razmišljali na sejah Župnijskega pastoralnega sveta preko celega leta in s tem bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Z namenom poglobljanja svoje vere ob Svetem pisnu smo že proti koncu preteklega leta pričeli s svetopisemsko skupino, pri kateri smo osvežili ali pa pobliže spoznali nekaj starozaveznih in novozaveznih osebnosti, ki so na svoji življenjski poti dopustile, da je Bog posegel v njihovo življenje in ga spremenil, lahko tudi zelo korenito. To jesen pa smo pričeli s premišljevanjem Evangelija po Marku.

foto: Janez Hvala

Tudi skupina odraslih bralcev, ki s svojim branjem prispeva k bogatenju zlasti nedeljskih in prazničnih bogoslužij, je na svojem letnem srečanju premišljevala ob odlomku, ki govori o srečanju Samaritanke z Jezusom (Jn 4,1-42).

V župniji delujejo še druge skupine, ki združujejo otroke, mlade in starejše, npr. mlajši bralci, pritr-

kovalci, skupina, ki je obiskovala varovance doma, molitvena skupina itd. O delu večine bomo več izvedeli v nadaljevanju. Tukaj pa naj omenim, da smo tudi letos v župniji izvedli oratorij pod geslom: »Bog je z nami.« Razmišljali in bogatili smo se ob junakih iz knjige Zgodbe iz Narnije: Potovanja Jutranje zarje.

Preko leta smo se družili ob praznikih, pri nedeljskih mašah in raznih pobožnostih. Tudi letos so se otroci in mladi družili na oratoriju, starejši pa na srečanju starejših župljanov. Kot župnija smo poromali na Sveto Goro ter na Trsat in Košljun. Ob koncu leta bomo tudi sodelovali na Trikralski akciji.

Na gospodarskem področju pa tole. Kljub krizi, ki nam ne dopušča večjih del na cerkvenih objektih, smo postorili nekaj malega. S pomočjo sponzorja je bila restavrirana še 10. postaja križevega pota. V načrtu imamo manjkajoče štiri postaje nadomestiti z novimi.

Ker je na župnišču zamakala streha pri žlebovih, smo zamenjali žleb in odtočne cevi na strehi proti »Placu«. V župnišču smo poleg obstoječega ogrevanja na nafto dodali peč in kar je potrebno za kurjavo na pelete. Ogrevanje deluje in bo kar precej cenejše. Zamenjali smo tudi garažna vrata, saj so lesena slabo tesnila. Dvižna vrata bolj tesnijo in so zelo praktična za izvoz in uvoz vozila. Poravnali smo tudi vse stroške za pastoralno dejavnost naše župnije. V blagajni je še nekaj denarja za tekoče stroške in tudi za kak večji poseg.

Lansko leto smo bili Lučkarji s celega sveta pozvani, da pričujemo to, kar doživljamo v naših skupinah. Tako kot prvi kristjani, ki so videli, verjeli in ki so šli oznanjat Jezusa po svetu.

Kot znamenje klica k poslanstvu smo na vsakem srečanju (vsak mesec) na sredo našega kroga postavili kovček. V njem je bila slika ene od prič iz Apostolskih del. Te priče so nam posredovale gorečnost vere in tako smo tudi mi širili veselje, vero

in ljubezen med druge. To pa je naše poslanstvo tudi za naprej.

ANA KAVČIČ

V letošnjem šolskem letu so konec septembra ministranti med svoje vrste sprejeli tri nove ministrante iz tretjega razreda, kar šest pa se jih je poslovilo. Letos 23 ministrantov vsak dan v letu poskrbi, da župnik lažje opravlja svoje delo, saj so se na prvem sestanku dogovorili, kdo kdaj ministrira. Obiskali so nas na veliko soboto, ko so prav v vsak dom prinesli blagoslovljen ogenj. V letu, ki prihaja, pa imajo v načrtu organizirati dekanijsko srečanje ministrantov v Črnem Vrhu.

LOVRENC HABE

Iskanje pravih vrednot, izmenjava mnenj, molitev in druženje nas je tudi v tem letu zbiralo na srečanju zakonske skupine. Zakonsko življenje in življenje na sploh zna biti skozi prizmo Božje besede, ki je zbrana v Svetem pismu, vedno polno presečenj in izzivov. Večeri, ko se v objemu Svetega Duha odprejo srca, so bogastvo, ki se ga največkrat ne zavedamo. Upam, da s svojim življenjem vsaj delček tega posredujemo naprej.

DUŠAN ŽGAVEC

Naše letošnje jaslice so bile razdeljene na tri sklope: slovensko podeželje, stara kmečka hiša, kjer je bilo vložena veliko truda, ter betlehemski pokrajina. Ker smo v letu vere, smo to hoteli pokazati tudi z jaslicami. V preprosti kmečki hiši je pod bogkovim kotom zbrana družina. Tu se dela, joka, smeje, pogovarja, posluša, moli, predvsem pa je to prostor zaupanja in hrepenenja. Želeli smo, da nas ta prizor nagovori, da živimo družinsko in družbeno življenje bolj resnično, pravično in lepše, da obnovimo odnose prijateljstva in najdemo pomen našemu življenju ter da nam božični čas odpre srce za milost, ki nas osvobaja pesimizma, da se lažje odpravimo na pot.

Jasličarska skupina letos praznuje deseto obletnico. Jaslice zmeraj sestavljata dva dela: sporočilni in betlehemski. Poskušamo biti čim bolj izvirni

in unikatni pri sami izdelavi. Lansko leto smo prvič razstavljali na Sveti Gori, kjer bomo sodelovali tudi letos, razstavljali pa bomo tudi v Vipavskem Križu.

JASLIČARJI

Skupina prostovoljcev Župnijske karitas v naši župniji se številčno manjša in je zaželjeno, da se še kdo pridruži. Morda se postavlja vprašanje, ali so res potrebe po karitativni dejavnosti, pa vendar, kdor se bolj posveti tem potrebam, ugotovi, da se da marsikje kaj pomagati. V letu 2013 smo v naši skupini posvečali največ pozornosti ostarelim, bolnim in invalidom ter oskrbovancem v domovih za ostarele, predvsem ob večjih praznikih. Pripravili smo srečanje za ostarele in jih skromno pogostili. Iz blagovnih rezerv EU je bilo razdeljene nekaj hrane družinam in posameznikom. Iz sredstev Škofijske karitas je bilo dano nekaj pomoči otrokom v OŠ, predvsem zvezki in boni za nabavo knjig.

ALOJZ RUPNIK

Pri dramski skupini smo pripravili igrico ob prihodu Miklavža, s katero smo razveselili tudi člane skupine Vera in luč. Za materinski dan smo z našo igrico razveselili starše. Počivali pa nismo niti poleti. Kot je že v navadi, smo za oratorij pripravili oratorijsko igrico, ki je vsako jutro oratorija popeljala otroke v svet Narnije. Igrico so si lahko v septembru ogledali tudi ostali člani župnije.

ADRIJANA TOMINEC

S cerkvenim petjem in cerkveno glasbo smo vsak na svoj način povezani vsi verniki, zato je prav, da s petjem Boga slavijo tudi najmlajši, ki v naši župniji prepevajo v otroškem pevskem zboru. Najmlajši pevci in pevke se pri tedenskih pevskih vajah učijo predvsem nabožne pesmi, ki so namenjene prav otroškemu zborom, z njimi pa sodelujejo pri svetih mašah ob godu svetega Miklavža, po enkrat v božičnem in postnem času in pri maši ob prvem svetem obhajilu, udeležijo pa se tudi krajevne revije Naj pesmi srca nam vedre. V lanskem pevskem letu je bila za mlade pevce in pevke posebna iz-

kušnja priprava božičnice, pri kateri so v poznih večernih urah zapeli skupaj z mešanim in mladinskim pevskim zborom naše župnije. Otroci se pri otroškem pevskem zboru poleg pesmic učijo tudi nastopanja, osnov pravičnega pevskega diha, pridobivajo na posluhu in utrjujejo prijateljske vezi.

POLONA RUDOLF

Ko se mladi s svojimi vprašanji, dvomi in željami vključujejo v cerkveno občestvo, si želijo predvsem sprejetosti in tega, da bi si odrasli vzeli čas zanje, odgovorili na vprašanja, molili zanje in jim z zgledom bližali Boga. Potrebujejo pa tudi iskrenih prijateljev med vrstniki, s katerimi skupaj odkrivajo radosti življenja. Vse to se trudimo živeti v župnijski mladinski skupini, kjer se pogovarjamo, gledamo dobre filme, se srečujemo z mladimi iz sosednjih župnij, gremo skupaj v Stično, jemo piškote in pijemo čaj, pojemo, se smejemo, gremo k maši in molimo.

URŠKA ČUK

Mladinski pevski zbor je v preteklem letu redno, kot je to že v navadi, v vsakem cerkvenem obdobju enkrat sodeloval pri sv. maši, v maju pa tudi na poroki v župnijski cerkvi na Vrhniki. Skupaj z mešanim in otroškim zborom župnije Črni Vrh smo oblikovali božičnico in pod vodstvom Karle Kosmač nastopili tudi na reviji Naj pesmi srca nam vedre.

LEA ZAJEC

Petje, molitve, igre in smeh so tudi letos drugi avgustovski teden napolnili župnišče, cerkev in cerkveno dvorišče. Potekal je namreč že osmi oratorij v črnovrški župniji. Otroci so sledili poti Evstahija, Lučke in Edmunda na njihovem potovanju z ladjo Jutranja zarja po pravljici deželi Narniji. Vse vrednote iz te čudovite zgodbe so skupaj s svojimi animatorji poskušali poiskati tudi v svojem življenju in se poskušali poistovetiti z liki v zgodbi. Da so krepili tudi ustvarjalne in športne sposobnosti, so del dopoldneva preživeli pri likovnih in športnih delavnicah, popoldne pa so si za boljšo voljo popestrili še z veliko igro. Na koncu dneva, ko smo

spustili oratorijsko zastavo, smo vsi odšli domov veseli in prijetno utrujeni.

TOMAŽ RUDOLF

VALENTINA TOMINEC

Še več knjižnice v Črnem Vrhu

»Zakaj je v knjižnici vse tako tiho? Ker knjige zadržujejo dih in čakajo, kdo jih bo vzel v roke in si jih sposodil.«

foto: Valentina Tominec

Po lanskoletnem dolgo pričakovanem odprtju črnovrške knjižnice in navdušenem sprejemu le-te se nikakor nismo mogli nadejati, da bomo letos lahko o njej govorili v še večjih presežkih. Pa vendar je temu tako. Knjižnica raste in se razvija, statistični indeksi poskakujejo v višave in marsikateri obiskovalec, ki v črnovrški knjižnici morda pričakuje »tišino in dih zadržujoče knjige«, se mora hitro sprijazniti z veselim živžavom in vrvežem, ki ga imamo pri nas.

Marca 2013 se je delovni čas knjižnice povečal, in sicer je po novem knjižnica odprta dvakrat tedensko po pet ur (ob ponedeljkih in četrtekih). Če smo imeli v prvem obdobju delovanja, ko je bila knjižnica odprta en dan v tednu po 4 ure, na izposojevalni dan povprečno 18 obiskovalcev, jih imamo

sedaj na dva izposojevalna dneva povprečno 150, kar pomeni, da smo dali priložnost vsem tistim obiskovalcem, ki prej niso mogli priti v knjižnico, pa tudi tistim, ki radi pridejo večkrat tedensko.

Dogajanje v knjižnici je vseskozi pestro. Ob dveh občasnih razstavah (O Ivanu Bizjaku in Francetu Bevku) smo tekom leta izvedli tri pravljičice, in sicer Kako je Vilko vzljubil zimo, Tudi mama žaba lahko zboli in Peter Klepec. Obiskali so nas tudi otroci iz vrtca in gledališka predstava Leteči kovček.

Tudi pri projektu Primorci beremo so Črnovršci pridni. Letos jih je tekmovalo kar 15, do cilja pa jih je prišlo 9.

Ne glede na vse zgoraj zapisane izboljšave pa knjižnica ostaja enaka – hram učenosti, ki pa ni samo to, temveč tudi prijazen in topel prostor, kjer se srečujejo Črnovršci, kakšno med sabo rečejo in si izmenjajo mnenje glede košnje, letine, predvsem pa knjig, ki jih je vredno prebrati. V tem jesensko-zimskem obdobju, ko se dan vse prehitro zavije v temo, potrebujemo predvsem veliko luči, topline in lepih trenutkov, nikar pa ne pozabimo na dobro knjigo, s katero nam čas mine, kot bi mignil.

JAKA KENK

Presegli magično število 200

Iztekajoče leto 2013 pomeni dvaindvajseto leto neprekinjenega delovanja najstarejšega gorsko kolesarskega kluba v Sloveniji – Mountain bike kluba Črni Vrh in njegovo tretje leto delovanja pod komercialnim imenom ORBEA GEAX.

Čeprav so bili klubski cilji za sezono 2013 v primerjavi s prejšnjimi leti skromnejši, pa se ob koncu sezone lahko črnovrški klub vseeno veseli kar nekaj odmevnih uvrstitev. Primož Štrancar je z osvojenim drugim mestom v kategoriji veteranov na tekmi enduro svetovne serije v francoskem Les 2

Ajpesu osvojil najboljšo uvrstitev v sezoni. Le malenkostno slabšo uvrstitev je s tretjim mestom v kategoriji mladincev, na finalu te serije v italijanskem Finale Ligure, dosegel Vid Peršak. Orbea Geax je bil razglašen za najboljši klub v panogi enduro v Sloveniji, v klubski razvrstitvi pa je osvojil prvo mesto tudi v italijanskem pokalu te serije.

foto: Anja Korenč

Na državnih prvenstvih v eliminatorju v Ajdovščini, krosu v Kočevju, maratonu v Škofji Loki, enduro v Lomeh, vzponu na Mariborsko Pohorje in Nanos je klub osvojil sedemnajst medalj (deset zlatih, štiri srebrne in tri bronaste). Z navedenimi medaljami se je število osvojenih medalj na državnih prvenstvih od ustanovitve do danes povzpelo na skupno 201 medaljo, od tega so se tekmovalci na najvišjo zmagovalno stopničko povzpeli kar 84. S takšnim številom se lahko pohvalijo le redki športni klubi v Sloveniji, dosežek pa ima še večjo veljavo, če upoštevamo, da klub izhaja iz kraja z nekaj manj kot 500 prebivalci. Državni prvaki so postali Blaž Govekar v krosu in eliminatorju v kategoriji U17, Matjaž Budin v krosu v kategoriji elite, Miha Smrdel v eliminatorju v kategoriji U11, Matjaž Verbič in Matevž Govekar v maratonu v kategorijah amaterji oziroma U15, Blaž Pristovnik v vzponu v kategoriji elite ter Vid Peršak, Robert Kordež in Primož Štrancar v enduro v kategorijah mladinci, veterani I in II.

Trideset klubskih tekmovalcev se je udeležilo petinšestdesetih tekmovalcev v Sloveniji in tujini.

V skupni razvrstitvi slovenskega pokala je ORBEA GEAX osvojila:

- v krosu v klubski razvrstitvi četrto mesto, med posamezniki so pokalni zmagovalci postali Miha Smrdel (U11), Matevž Govekar (U15), Blaž Govekar (U17) in Tadej Podgornik (amaterji),
- v enduru v klubski razvrstitvi prvo mesto, med posamezniki pa sta pokalna zmagovalca postala Robert Kordež in Primož Štrancar v veteranskih kategorijah I in II.

Klub je 24. 8. 2013 na območju smučišča Ski Bor in v njegovi okolici organiziral zaključno tekmo slovenskega pokala mladih v krosu. V lepem sončnem vremenu je bilo tekmovanje, ki so ga organizirali starši najmlajših klubskih tekmovalcev, deležno tako pohval nastopajočih kakor tudi njihovih spremljevalcev. To je podkrepilo klubsko odločitev o ponovni organizaciji tekmovanja za kategorije do dopolnjenega 17. leta starosti v naslednjem letu.

V letu 2014 ostajata klubski prioriteti enaki letošnjima, to je delo z najmlajšimi kategorijami pod vodstvom trenerke Nine Homovec in panoga enduro. Število najmlajših tekmovalcev se iz leta v leto povečuje, in to predvsem iz Godoviča.

Za konec naj povzamemo misel Dušana Olaja, podjetnika leta 2013, čigar družba DUOL je s finančnimi sredstvi pomagala klubu pri realizaciji nastopov enduro sekcije v tujini: »V poslu in maratonu velja pravilo, da če prehitro začneš tek, ga ne boš nikoli končal. Prav tako je pomembna tudi šahovska logika, ki te nauči spoštovanja nasprotnika in tega, da s prvo potezo ne moreš zmagati.«

KATJA PIVK

Diši po snegu

Sredi oktobra, kot je v planu vsako leto, tekmovalci

SK Javornik dočakajo prvi stik s snegom v novi smučarski sezoni. Tudi letos smo se 19. 10. odpravili na tridnevne priprave na avstrijski ledenik Kaprun. Temperature na domačih tleh še niso bile prav nič zimske, so pa postale na železniški postaji, kjer smo čakali na avtovlak. Iz torb je bilo potrebno povleči bunde in kape. Zadišalo je tudi po snegu, ki smo ga lahko zazrli na s soncem obsijanih vrhovih. Še nekaj ovinkov in prispeli smo. Ob izstopu iz prve kabinske žičnice smo vedeli, da nas čaka lep dan z dobrimi razmerami za smučanje.

foto: Katja Pivk

Prvi dan smo namenili predvsem prostemu smučanju, ki je temeljilo na privajanju na smučī ter vajam za izboljšavo smučarske tehnike. Po odhodu v dolino smo se namestili v hotelu, otroci pa so do večerje pridno naredili domačo nalogo, se učili ter tako pripravili za nov šolski teden. Po večerji je sledil še ogled risanke in zasluženno spanje. Drugi dan nas je zopet razveselilo sonce, na smučišču pa so nas pred žičnicami pričakale dolge kolone smučarjev. Dopoldne smo izbirali primeren teren za raznorazne vaje, po malici pa smo imeli rezervirano progo za postavitve slaloma s krajšimi količki. Starejši tekmovalci so se urili med progo, mlajši pa pridno pilili tehniko. Sledil je popoldanski sprehod po mestu, večerja, delo za šolo in spanje. Zadnji, tretji dan na snegu smo dopoldne ponovno postavili slalom. Po malici pa smo se z dobrimi občutki v nogah počasi odpravili proti domu. Že čakamo na prvi sneg tudi doma in na dobre pogoje

za treninge na bližnjih smučiščih, da tekmovalce kar se da dobro pripravimo na prvo tekmo.

DUŠAN ČUK

Neutesnjenost in prostost

Malokateri se še spominja, ko so po naših cestah, takrat še makadamskih, ropotali mopedi in prava posebnost je bila, če si morda srečal motorno kolo, ki je že svojim ropotom naznanjalo, da se približuje nekaj posebnega. Že moped je predstavljal boljše prevozno sredstvo, da o avtomobilih niti ne govorimo. No, časi se spreminjajo in danes si življenja brez avtomobila skoraj ne moremo predstavljati. Pa vendar je veselje do motociklov, kot jih navadno imenujemo, ostalo. Morda danes za marsikoga niso več nujnost ali potreba, temveč veselje do tehnike in hkrati sprostitiv.

V hladnih zimskih dnevih motocikli počivajo, a že prva pomladanska odjuga priključuje na plano najbolj zagrete, da čim prej preverijo delovanje stroja in odpravijo morebitne pomanjkljivosti, da se lahko, ko nastopijo toplejši dnevi, odpravijo na daljša potovanja.

Kaj privlači posameznika na motorju? Na to vprašanje bi težko odgovoril. Veselje do tehnike, neutesnjenost, prostost, ki si jo v zaprtem avtomobilu težko predstavljamo. Morda je od vsega še najpomembnejše druženje vseh, starih in mladih, ali pozdrav človeka, ki si ga morda srečal samo enkrat, in se pozdravita, izmenjata nekaj besed ter si zaželite srečno vožnjo še naprej.

In ko govorimo o srečanjih: za motoriste so to motozbori. V poletnih mesecih je takih motozborov nemajhno število in enega od skromnejših organizira tudi nekaj zanesenjakov v Črnem Vrhu. Zbor naznani daljša kolona motorjev, ki se zapelje po glavni cesti skozi vas v smeri proti Godoviču in se po nekaj urah vrača nazaj na zborna mesto pred

kasarne. Kasnejše dogajanje je naključnim obiskovalcem bolj poznano in veselo rajanje se nadaljuje pozno v noč.

LOVRENC HABE

Ivanov Muzej zadihal na novo

Ivan Rudolf, ljubiteljski zbiralec vojnih predmetov iz Črnega Vrha, je letos pripravil novost. Svoj stari mali muzej je lani pospravil in preuredil v novega, večjega in bolj preglednega. Že vrata, ki vodijo vanj, niso navadna. So namreč iz zapora iz Grgarja, letnik 1918, italijanske izdelave. Ko stopimo v prostor, najprej na desni opazimo predmete, ki jih v prejšnjem muzeju ni bilo, eksponate iz prve svetovne vojne, ki jih je objela narava.

foto: arhiv Muzej 1. svetovne vojne

Vaš obnovljeni muzej je končan. Otvoritve sicer ni bilo?

Otvoritev muzeja ne bo potrebna, saj sem jo že naredil, ko sem svojo zbirko prvič predstavil, torej svoj manjši muzej. Nameravam organizirati dan odprtih vrat. Na ta dan bom povabil razna društva in zbirateljske prijatelje, da si ponovno ogledajo zbirko. Sicer mi zmanjkuje časa, a vseeno mislim, da bom prihodnje leto, ko bo tudi obletnica soške fronte in tako kot vsako leto dan odprtih vrat vseh muzejev v Sloveniji, priredil dan za sosede, domačine in prijatelje.

Kakšne prednosti ima novi muzej?

Največja prednost je lepa razstava vseh eksponatov. Prej so bili zaradi majhnosti prostora na kupu. Večina eksponatov je v vitrinah, tako da se zdaj nanje ne useda prah, pa tudi eksponati se bodo lepše ohranjali. Vsi so tudi lepo razsvetljeni in ločeni: od značk, oblek, pušk, bomb do steklenic. Seveda, če koga zanima, se da vse eksponate pobrati iz vitrine in ljudem pokazati, da vidijo njihovo težo in tako dobijo realno predstavo. Za šolarje je to zelo poučno, saj tako spoznajo, da se vojaki, ki so nosili vsa ta (tudi dobesedno hladna) orožja, niso prav nič uživali.

Koliko ur ste vložili v delo?

Veliko, natančnejšega števila ne morem reči niti približno. Intenzivno sem delal pol leta. Razen večjih del sem vsa dela v muzeju naredil sam, zato so se dela zavlekla.

Boste ob obletnici prve svetovne vojne izdali zbornik?

Ja, zbornik se piše. Sodelujem še s štirimi ljubitelji zgodovine in vsak ima svojo nalogo. Sam sem med drugimi zadolžitvami prevzel vlogo urednika in ker nisem več tega dela, bom to opravil s pomočjo prijateljev.

V vašem novem muzeju ste pripravili veliko značk. Ja, kar nekaj je osebnih predmetov, med drugim tudi značke iz prve svetovne vojne. Skopal pa sem jih na območju, kjer je bila nekoč fronta. Nekaj sem jih tudi kupil. Značke so iz raznih regimentov, armad. Vojaki so jih dobili za hrabrost, druge so prikazovale delo, za katero so bili usposobljeni, pripadnost. Te so bile pripete na obleko. Spet druge značke so bile spominske, patriotske. Te značke pa so bile pripete na kapo. Večino značk so vojaki kupovali. Izbirali so jih v katalogih raznih izdelovalcev, podobno kot danes, le internetne prodaje takrat še ni bilo. Ob svojem rojstnem dnevu je vojakom kako podaril tudi cesar Franc Jožef.

Na koncu vas Ivan vabi v svoj večji muzej, kjer vam bo z veseljem odgovoril na vsa vaša vprašanja. Še

posebej vabi šolske skupine. Muzej pa je odprt vedno, ko je doma. Dobite ga na telefon: 041 739 544.

URŠKA BAJEC RUPNIK

Dediščina lesnih obrti na Črnovrški planoti

Na Črnovrškem so še sredi 20. stoletja v velikem obsegu izdelovali razne lesene izdelke: posode, žlice, polentarje, nečke, cajne, koše, grablje, kosišča. Tradicija obdelovanja lesa je bila povod za izvedbo študijskega krožka z naslovom Dediščina lesnih obrti na Črnovrški planoti, ki je potekal decembra 2012 ter januarja in februarja 2013. Organizirala ga je Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija in me povabila k sodelovanju kot strokovno koordinatorico in raziskovalko.

foto: original hrani družina Rudolf, Predgrize 35b

Namen krožka je bil evidentirati in dokumentirati še ohranjeno znanje o lesnih domačih obrteh, orodje, ki so ga pri izdelavi uporabljali domači obrtniki, in njihove izdelke. V objektiv kamere in fotoaparata smo želeli ujeti prebivalce, ki se še

ukvarjajo z domačo obrtjo. Postopoma je dozorela tudi ideja, da bi bilo primerno vse zbrano predstaviti na priložnostni razstavi, bolj ambiciozne ideje pa težijo tudi k ponovni oživitvi izdelave lesenih izdelkov.

Izvedenih je bilo 6 srečanj, ki se jih je udeležilo 11 udeležencev različnih starosti in poklicev. Nekateri so prišli, ker jim je bila tema zanimiva, drugim je bilo v interesu pridobiti praktično znanje. Med udeleženci so bili tudi prebivalci, ki se še ukvarjajo z izdelavo lesenih izdelkov in so nam lahko posredovali svoje znanje. Srečanja so potekala v obliki pogovora med udeleženci, ki so izmenjevali mnenja in se pogovarjali, kako je bilo včasih, kdo je kaj izdeloval, kako so imenovali različna orodja, izdelke. Pletarja sta nam v svojih domačih delavnicah pokazala, kako nastaneta cajna in oprtni koš, pri čemer smo se v posameznih fazah dela lahko preizkusili vsi udeleženci. Na terenu smo si ogledali potek izdelave lesene posode ter spoznali pintarsko orodje.

foto: Urška Bajec Rupnik

Podatke, zbrane na srečanjih, sem dopolnila z dodatnimi pogovori z domačini, zbiranjem predmetov ter s pregledovanjem literature in virov. Izsledke sem zbrala v raziskavi z naslovom Pintarji, pletarji, grabljarji, kosjarji, neškarji, žličarji. Dediščina lesnih obrti na Črnovrški planoti.

DAVORINA ČEBULAR

Sinje modri cvetovi lanu

V preteklem letu je v Črnem Vrhu potekala delavnica, ki jo je vodil Primož Pipan z Geografskega inštituta, ki deluje pod okriljem SAZU-ja iz Ljubljane. Srečanja so potekala na kmečkem turizmu Pr'Mark, kamor smo bili vabljeni praktično vsi krajanji iz bližnje in daljne okolice črnovrške krajevnne skupnosti. Namen delavnic je bil spodbuditi dejavnosti, povezane s turistično ponudbo, in predstaviti krajevnne značilnosti z željo po oživitvi le-teh v večji razsežnosti kot do sedaj.

Vabilo je prišlo tudi do naju z Anito Reven, ki sva ob koncu poletja 2012 ob kavici razmišljali, kako bi svoja zanimanja, ki bi bila vezana na domači kraj, zamenjali za kaj več kot samo službo. V pogovorih z domačimi, znanci in sokrajanji sva izvedeli premnogo o lanu, ki je bil še do poznih 60. let eden od obveznih posevkov domačij na Črnovrškem. Tako sva se odpravili na prvo srečanje in poleg najine ideje o obuditvi tradicije pridelave in predelave lanu izvedeli še premnogo o aktivnih krajanjih, ki se vsak na svoj način, pretežno prostovoljno, trudijo, da bi turizem in ponudbe na Črnovrškem povsem ne zamrle. Verjetno vas že večina ve za manjši na novo odprti vojaški muzej v lasti Ivana Rudolfa v Trebčah; trud, ki ga vlaga Roman Rupnik z ekipo ob vsakoletnih pripravah Trnovskega maratona; ponudbo izposoje koles v Zadlogu in še bi lahko naštevala.

V sklopu delavnic SyCultur smo bili v maju 2013 povabljeni na poučno ekskurzijo v Italijo v dolino Peio. V dolini, ki leži na nadmorski višini 1200 metrov, so ob trdni volji premnogih zaživelih tradicionalna pridelava lanu in volne ter manjši učni zeliščni vrtovi, ki jih demonstracijsko predstavijo tudi zainteresiranim obiskovalcem. Najbolj je navdušila stara tradicionalna hiša, ki so jo krajanji s pomočjo občine odkupili od sorodnikov. V zameno za hišo je občina odplačevala obveznosti doma

za ostarele, v katerega so zadnjo gospo te hiše nastanili, ko je obnemogla. Hišo so krajanji prostovoljno preuredili v muzej. Vsak konec tedna je ena od družin v vasi dežurna in na razpolago obiskovalcem, da jim hišo razkaže, med tednom pa je obisk potrebno najaviti. Hiša je v dobršni meri ohranila vse prostore s staro črno kuhinjo in predmeti, s katerimi so lan obdelovali, saj je bil tudi v teh krajih poleg volnenih izdelkov pomemben posevek vsake domačije. Vredno ogleda in vzgleda.

foto: Elizabeta Čebular

Še nekaj malega o aktivnosti pridelave lanu, ki smo jo s pridružitvijo in z zaslužnostjo tretje članice Ivane Mikuž razmeroma uspešno zaključile, kljub negotovostim, ki so poleg vremena spremljale našo željo po spoznavanju te tradicije. Setev je bila z enomesečno zamudo izvedena prvega junija. Lan je v svoji značilni sinje modri barvi zacvetel konec julija in odcvital še pozno v jesen. S pomočjo nasvetov Anice Rupnik smo zamaknile tudi puljenje lanu. Rastline smo za tri tedne razprostrle po travniku, a kaj ko nam tudi jesen ni bila najbolj naklonjena. Ravno v tem času je bilo preveč dežja. Odmaknile smo ga pod lopo, kjer se je posušil do te mere, da smo ga uspele spraviti na podstreho do spomladi, ko se bomo lotile tudi taranja. Pred tem bomo skušale usposobiti eno izmed lanenih jam, ki je prav posebna značilnost naših krajev, vredna ohranitve.

Naj se ob tej priložnosti prav prisrčno zahvalim vsem, ki so nam kakor koli priskočili na pomoč z dejanji, s pripomočki ali z besedami. Ne zamerite, ker ne omenjam vaših imen, saj bi bil članek odločno predolg. Upam, da se bo ta složnost in zainteresiranost mnogih, ki smo se v teh mesecih srečevali, ohranila tudi v naslednjih mesecih, morda tudi letih, in obrodila nove ideje. Ne bodimo palčki, ki čakajo na princa, da bo to Sneguljčico zbudil iz predolgega spanca.

POLONA RUDOLF

Junaki tistega in današnjega časa

V letošnjem letu sta slovensko uporništvu in domoljubje praznovala več slavnih obletnic, povezanih s svetovno vojno vihro sredi prejšnjega stoletja. Vredno in častno je, da se na primeren način zahvalimo svojim junakom, brez katerih ne bi takrat pregnali zavojevalcev in uzrli nacionalne prostosti ter odprli slovenstvu novih obzorij.

Eden od pomembnejših junakov tistega časa je bil narodni heroj Janko Premrl Vojko, ki se je v začetku dvajsetih let prejšnjega stoletja rodil v zavedni slovenski, krščanski družini v Podnanosu. Kot dvaindvajsetleten je odšel v partizane in postal borec Primorske čete. S svojo četo se je v septembru leta 1942 utaboril na Brinovem griču in tam ostal šest mesecev. Bil je smrtno ranjen v svoji poslednji akciji 15. februarja 1943. Umril je teden dni pozneje med svojimi borci na Brinovem griču.

V letošnjem letu je minilo sedemdeset let od njegove smrti in prav na dan obletnice, 22. februarja, smo se zbrali v telovadnici Osnovne šole Črni Vrh in s komemorativno slovesnostjo počastili spomin nanj. Prireditve se je poleg članov Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije udeležilo tudi veliko domačinov. V kulturnem programu so nastopili učenci in šolski pevski zbor, slavnostni govornik pa je bil predsednik Republike Sloveni-

je Borut Pahor. V svojem govoru je opisal Vojko-vo pot in njegov boj proti fašizmu ter ljubezen do maternega jezika in slovenskega naroda. Povedal je tudi, da nam je lahko Janko Premrl Vojko še vedno velik navdih. »Bil je junak svojega časa, a tudi današnji čas potrebuje svoje junake. Junaki našega časa bodo tisti, ki bodo s svojimi ravnaji in svojim zgledom navdihovali ljudi v stiski, da jim bodo sledili in se iz malodušja izvili tudi sami. Junaki našega časa so mnogi preprosti in anonimni ljudje, ki težko, a pošteno preživljajo družine iz meseca v mesec. Junaki našega časa so ljudje, ki ob tem še srčno pomagajo drugim. So tisti posamezniki, ki na posameznih področjih življenja in dela dosega-jo nadpovprečne vrhunske rezultate in vračajo elitnosti žlahten pomen, pa naj gre za dosežke v športu, poslu, znanosti, kulturi ali kje drugje. Junaki našega časa so ljudje, ki niso obupali, ki ne sovražijo, ki vztrajno iščejo v sebi in pri drugih ljudeh najboljše vrline in odličnost in jih tudi najdejo. V tem smislu se tudi na najboljši način kot skupnost oddolžimo junakom tedanjega časa, med drugim Janku Premrlu Vojku, za njihov neprecenljiv prispevek h krepitvi uporništvu v slovenskem narodnem značaju in osvoboditvi, kot zarji boljši prihodnosti,« je svoj govor zaključil predsednik Pahor.

foto: Daniel Novakovič/STA

DUŠAN ČUK

Končno na najvišji stopnički

Tudi letošnje leto je Zavod za gozdove Republike Slovenije organiziral tekmovanje lastnikov gozdov v okviru Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni. Kot leta poprej se je tekmovanja udeležila tudi ekipa tekmovalcev, ki je zastopala območno enoto SSG Tolmin.

Več let zapored je ekipa, in posamezniki med nji-mi, dosegala lepe uspehe, vendar do prvega mesta jim ni uspelo, zato je še toliko bolj razveseljiva novica, da je na letošnjem tekmovanju med posamezniki v kategoriji dela z motorno žago prvo mesto osvojil Niko Rupnik, ki z ekipo sodeluje od samega začetka. Prvo mesto je pripadlo tudi Marku Žgavcu v disciplini nakladanje lesa in sestavljanje piramide.

Ob tej priliki velja omeniti tudi priznanje Sveta KS Črni Vrh, ki ga je ekipa prejela na dan krajevnega praznika za svoje požrtvovalno delo in promocijo našega kraja.

Morda bi lahko več napisal o njihovem vsakdanjem delu, ki je za nas bolj odmaknjeno in se z njim srečujemo bolj poredkoma, največkrat takrat, ko rabimo njihove usluge. To je najpogostejše v jesenskem času, ko nas prva slana spomni na prihajajočo zimo. Večjo pozornost morda vzbudijo kamioni, obloženi s hlodovino, ki jih skoraj vsak dan srečujemo na naših poteh, morda v zadnjih letih še toliko bolj, ker lubadar vse bolj redči naše smrekove gozdove in je potrebno vlagati veliko napa, da ni povzročena še večja škoda.

O samih težavah in delu v gozdu bi lahko na široko razpredali, vendar to ni moj namen. Bi pa rad ob tej priliki zaželel vsem tekmovalcem in vsem, ki opravljajo to nevarno delo, veliko uspeha pri delu, na tekmovalnem poligonu in čim manj nesreč, ki so žal tudi prisotne.

Povabilo za nove člane pa še zmerom velja.

LOVRENC HABE

Konec tiskanja, čas za video

Habetove novice so se skozi šest let popolnoma spremenile, lahko bi rekli, da vsakomesečno posodabljale. Objavili smo veliko različnih zgodb; srečnih, nesrečnih, starih, novih, znanih in ekskluzivnih. Komentirali smo, se podajali na hribe, spremljali drevo v vseh letnih časih in se – lahko tudi navidezno – pogovarjali z znanimi Slovenci in svetovljani.

Tako kot vsako leto smo tudi letos bralce povabili na Špičasti vrh. Točno na 6. rojstni dan smo vas pri stolpu od 6. do 7. ure zvečer okrepčali in vam dali dodatnega zagona za pot v dolino. Posnetek si lahko pogledate na Zadloški TV. Poleg tega pa smo vam pripravili premiero filma, priredbo novele Edvarda Kocbeka Črna orhideja v Zadlogu in tudi ponovitev premiere v črnovrški dvorani. Tam je marsikdo poprijel za arhiv Habetovih novic, ki je bil razstavljen pred dvorano. Nekateri so z nasmeškom na obrazu govorili: »Saj res, to je bilo takrat ...«

Točno na 6. rojstni dan je izšla zadnja številka Habetovih novic. Aktualne novice s Črnovrškega še vedno lahko berete na spletni strani Habetovenovice.blog.siol.net, kjer si lahko v rubriki Zadloška TV ogledate nekatere aktualne dogodke s Črnovrškega v video prispevku, v rubriki Vojni film pa video prispevke s snemanja in zakulisja snemanja Črna orhideja, pa tudi načrte za zadnji del vojnega filma Življenje je borba.

Zadloška TV ne spremlja le novic s Črnovrškega; v pogled vam ponujamo številne druge posnetke in kratke igrane filme. Junija je veliko pozornosti dosegel predstavitveni film Zadloga, v začetku leta pa kratki igrani film Alkohol, posnet med dijaki v

Ljubljani.

Veliko zanimanje je požel tudi video idrijsko-cerkljanskega narečja in poročni video Daniele in Matjeja. Posneli smo tudi maturantski film srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo ter cover pevca Žige Vovka.

foto: Lovrenc Habe

Ob koncu vas lepo vabim na snemanje filma Matkova Tina. Če bi radi sodelovali kot igralci/statisti/maskerji/koreografi/snemalci ..., sporočite. Vabljeni, da se nam pridružite na poteh od Tolmina do Gorice.

ROK BENČINA

Daj, ojačaj malo fršterker ...

Leto 2013 za Old School Band zagotovo ni bilo eno izmed bolj aktivnih, saj smo igrali le na dveh dogodkih. Seveda ni šlo brez junijskega motopiknika v kasarnah, kjer se je še enkrat potrdilo, zakaj smo tako radi zahajali na njihov oder. Nato smo v juliju imeli še en nastop v Lomeh.

Nazadnje sem obljubil, da povem nekaj anekdot in zanimivosti z nastopov ali vaj, na katere zremo z nasmeškom na ustih. Ena najbolj zanimivih je sigurno od takrat, ko smo na koncertu pri smučišču

Ski Bor sredi nastopa od kolegov za šalo dobili šopek rožic (pravzaprav je bil čisto navaden kimmel). Seveda smo vsi padli v smeh, a smo ga vseeno velikodušno sprejeli. Kmalu po tem nastopu smo igrali tudi na vrhu smučišča Javornik, kar na malem kamiončku, ki je predstavljal improviziran, pokrit oder. Malo nam je sicer zagodlo vreme z meglo, pršenjem in mrazom, a smo vseeno suvereno odigrali do konca. Pa čeprav je bila v kotu tudi velika luknja v tleh. Ko sem že pri odrih, lahko rečem, da je vsak zgodba zase ... Eden je bil tako ozek, da so morale biti klaviature postavljene pravokotno glede na publiko. Na nekem motozboru je bil oder kar v bivšem hlevu, sodeč po napajalniku za živino na steni v zaodrju. Naj omenim, da je tisti prostor (in celotno prizorišče) sicer bil zelo dobro urejen in oder odličen. Na motozborih smo tudi redno imeli gostujočega pevca, ki je vedno rad zapel na pesem Motori. Čisto druga zgodba so veliki odri v kulturnih dvoranah, kjer skoraj lahko začutiš, kako se imajo »taveliki« bendi.

foto: David Mihelj

Kot verjetno največjo blamažo na koncertih lahko označim tisti dan, ko smo ostali brez bobnov. Pa ne po naši krivdi. Naj najprej povem, da med rokarskimi bendi obstaja nepisano pravilo, da kadar na koncertu nastopa več bendov, samo eden od njih prinese bobne, na katere potem igrajo vsi. Zamenjajo se zgolj činele. Mi smo za neki nastop imeli informacijo, da bobne prinese drug bend. Le-ta je igral pred nami in ko so končali, je njihov bobnar nonšalantno začel pospravljati bobne, češ

da se jim mudi domov. Seveda smo ostali brez nastopa, oni pa so na prizorišču ostali še debelo uro, ko bi mi tako ali tako že odigrali svoje. Najbolj nas je razočaralo to, da je šlo za bend z dobrim ugledom.

Vaje so posebno poglavje. Če je bilo kdaj dolgčas, se je vedno našla tudi žilica za kantavtorske poskuse in razne »jam session-e«. Včasih so nagajali tudi kabli ali pa so se trgale strune, takrat pa smo tako ali tako bili zaposleni z iskanjem primerne kletvice, malo za šalo ali za res. Nobeden od nas ne bo pozabil »neskončnih« stopnic na podstrešje, kjer se je vse začelo. Te so še posebej dolge, ko po njih nosiš težke ojačevalce in zvočnike po koncu koncerta. Verjetno se le malokdo res zaveda, da tisto, kar vidi na odru, ni ves trud, ki ga je bend tisti dan vložil v nastop. V ozadju je še ogromno dela, saj je treba najprej vso opremo »razštekati«, jo znositi v avtomobile, jo prepeljati, postaviti na oder in spet vse povezati. Po koncu nastopa pa »ponovi vajo« v obratnem vrstnem redu. Verjemite, takrat je eno pivo neprecenljivo.

No, pa še veliko štorij bi se našlo, a jih bomo rajši zadržali zase. Morda ste opazili, da sem pisal v pretekliku. Na žalost moram za konec sporočiti, da je to zato, ker se bend s koncem leta razhaja, seveda v dobrem vzdušju. Vendar vsak konec pomeni začetek nečesa novega, zato bo vsak ubral svojo pot. Ker pa se kot OSB želimo posloviti v stilu in v družbi prijateljev, bomo 27. 12. letos priredili še zadnji, 37. koncert, v nam domačih kasarnah v Črnem Vrhu, da se poveselimo skupaj. Še enkrat hvala vsem, ki ste nas spremljali!

Mladi potrebujejo zid, v katerega tolčejo, in so zadovoljni, če zid ostane trden, ter razočarani, če se zid podre.

Kanji Dol, zaselek, iz katerega so ljudje zaradi njegove oddaljenosti in težke dostopnosti večinoma zbežali ter si ustvarili dom »bližje civilizaciji«, krasi neokrnjena narava, spokojna tišina, kjer je še mobilni signal težko uloviti. Tu se lahko odmaknemo od vsakdanjega vrveža ter se srečamo s sabo in z Bogom. Mnoge generacije otrok, birmancev in animatorjev, ki so in še prihajajo »k sestri Rebeki« na duhovne vaje, so to že izkusili. Hiša duhovnosti v Kanjem Dolu se imenuje Eden, rajski vrt, ker želijo v njem živeti tako, kot si je zamislil Gospod Bog ob stvarjenju.

Sestro Rebeko je Bog pripeljal v Kanji Dol, v takrat zapuščeno »Košparjevo« domačijo. Po zasilni obnovi so konec leta 2000 takoj začeli s programi in od takrat se letno v različnih programih zvrsti od 1300 do 1500 otrok, mladih in staršev. Sestro Rebeko prebivalci planote na videz vsi poznamo, nekateri se je razveselimo, nekateri tudi bojimo, nekateri pa vemo, da se razveseli vsakega, ki se v Ednu ustavi, in z njim rada poklepeta, če le ima čas.

Sestra, se lahko prosim našim bralcem predstavite. *Sem sestra Rebeka iz Kanjega Dola, po rodu pa Goranjka iz Radovljice in šolska sestra sv. Frančiška Kristusa Kralja.*

Sledi vprašanje, na katerega ste najbrž že večkrat odgovarjali, in sicer: Kako to, da ste se odločili za redovniški poklic?

Sama nisem nikdar o tem razmišljala, želela sem se poročiti, imeti veliko otrok, delati v vrtcu. Potem me je poklical Jezus. Ker je rekel naravnost, sem sledila glasu in vidim, da sem naredila zelo dobro.

Kako to, da ste šli med šolske sestre? *Nisem vedela, če in katere sestre sploh obstajajo. Dobila sem knjižico Gospod, kje stanuješ, ki mi jo je poslal gospod Bole z Ognjišča. Ko sem tisto brala, mi je bilo jasno, da v njej ni nič primerne zame. Potem sem izbrala po dveh kriterijih: prvi je bil, da grem tja, kjer je veliko sester, da bi se lahko skrila v množici, saj sem se zelo bala ljudi; naslednji je bil ta, da bi šla tja, kjer delajo z otroki. Po seznamu so mi ostale šolske sestre in uršulinke. Gospod je poskrbel, da sem pristala tam, kjer me je želel imeti, in zdaj živim v tem, česar sem se nekoč najbolj bala - imam zelo veliko stikov z ljudmi.*

Opišite nam, prosim, kako ste pravzaprav prišli na našo planoto, v Eden.

Prej sem imela za otroke pastirski stan - Porcunkulo nad Uskovnico. Bili smo sosednja hiška doma duhovnosti, ki ga vodi gospod Vidic. Ko je tam pogodba potekla, sem se morala v enem tednu izseliti. Na hitro sem se dogovorila za najem doma v Otaležu. Takrat sem namreč imela programe le med poletnimi in zimskimi počitnicami. Ko pa smo se selili, je Jezus rekel, da želi imeti svojo hišo. Vprašala sem predstojnike, ki so dovolili, jaz pa sem začela iskati. Spovednik mi je rekel, da je Kanji Dol izprazen zaselek. Zagledala sem se v to hišo in šla vprašat, če jo dajo v najem. Potem se je začelo odvijati. Posamezniki iz Ajdovščine so pomagali, pri kapelici sem prosila Marijo, naj vzame v svoje roke vzgojo, svetega Jožefa pa, naj prevzame ekonomijo. Oba sta prošnjo vzela resno in »zrihtala«. Čez tri mesece je bila tu že prva skupina.

Koliko časa ste že tu?

Oktobra leta 2000 smo začeli obnavljati, za božič smo sprejeli prvo skupino, sedaj teče štirinajsto leto. Živim pa tu od leta 2003. Do takrat sem se vozila iz Ajdovščine. Obnavljanje hiše, skupine in še redno delo v Ajdovščini - vse to me je popolnoma izčrpalo, zato sem predstojnike prosila, če bi smela eno leto bivati tukaj, da se spočijem in pridem k sebi. V tistem letu so se tudi skupine otrok namnožile. Ko je šlo leto mimo, sem prosila še za eno leto in tako naprej. Sedaj mi že enajsto leto podaljšujejo

dovoljenje za bivanje v Kanjem Dolu.

Čez celo leto imate v Ednu ogromno otrok. Kako je med šolskim letom? Kakšne programe ponujate? Čez vikende in v jesenskih, božičnih, zimskih ter prvomajskih počitnicah so tu skupine otrok, čez teden sem pa sama, da imam več časa za molitev, osebno delo, študij in urejanje hiše, predvsem pa za pripravo programov in kar je potrebno za skupine, ki prihajajo.

foto: Arhiv Doma duhovnosti Eden

Kdo vse prihaja k vam?

Nekaj je skupin birmancev, ki prihajajo za vikend, osnovnošolski otroci, šola za animatorje, duhovne obnove za srednješolce in študente, pripravljamo program za poletje, pevski vikend, priprave animatorjev za poletje. Večina našega dela je usmerjena v to, kar bomo delali poleti. Poskusili smo tudi z duhovnimi obnovami za družine, vendar prostor ni primeren, ni zasebnosti. Čez teden pa občasno sprejemam študente, da v miru naštudirajo za kakšen izpit, ali družino.

Kaj se tu dogaja med poletnimi počitnicami?

Poleti imamo osem tednov duhovnosti za otroke, ki ga vodijo animatorji in voditelji. Za temo izberemo svetnika, ob katerem se učimo krščanskega življenja. Celoten program vodijo mladi. Uvajajo se v duhovno življenje, gospodinjska in gospodarska dela, učenje mlajših vrstnikov, sodelovanje in redoljubnost, skratka tega, kar bodo poleg poklicne uspo-

sobljenosti zelo potrebovali v vsakdanjem življenju.

Imate že program za naslednje poletje?

Ideja je že. Vsebinsko smo ga tudi že pripravili skupaj z voditelji. Letos bomo obravnavali mater Margareto, ustanoviteljico šolskih sester, ki je na Slomškovo željo prišla v Maribor, da bi vzgajala dekleta v slovenščini, in poskrbela je za zapuščene otroke. Program se bo gotovo dalo zelo dobro izpeljati, glede na to, da podobno že delamo: skrbimo, da se otroci naučijo osnovnih stvari za življenje. To je naša karizma.

Kdo in kako sestavljate te programe?

Program sestavljamo skupaj z voditelji, ki si že prej preberejo literaturo. Srečamo se na vikendu, kjer pride vsak s svojimi idejami in mislimi, ki so ga nagovorile ob branju življenjepisa. Določimo temo tedna ter teme za posamezni dan, izberemo svetopisemske odlomke, kar je zelo pomembno, saj ves program sloni na Božji besedi. Potem si razdelimo naloge: eden izbira pesmi, drugi je odgovoren za pripravo koreografij, tretji pripravijo kateheze, ostali delavnice, igre, animacije. Stremimo k temu, da je program enoten, da vse pelje k enem cilju. Kar delamo, molimo, se učimo ali igramo, vse je pripravljeno tako, da otroci lahko prenesejo v svoje domače okolje in živijo naprej. Kot laboratorij, kjer se nekaj naredi, da bo to služilo v vsakdanjem življenju. Letos bo glavni cilj: »Vse polagati v Jezusovo srce«. Težave, napore, nerazumevanje, strahove, pa tudi veselje, prijateljstvo, uspehe ... Jezus rad sprejme, uredi, oplemeniti in blagoslovi.

Skozi leta dela z otroki in mladimi ste razvili poseben vzgojni program, po katerem ste znani in marsikdaj tudi kritizirani. Kje je bistvo in kakšne so smernice vzgoje v Ednu? Kako delate? Zakaj tako? Ja, to sem že slišala, da sem razvila poseben vzgojni program, čeprav tega namena nikoli nisem imela. Delam tako, kot zmorem, kot znam in čutim, da je prav. Osnova nam je vedno Sveto pismo. Želimo učiti tako, kot je rekel Jezus. Zato tudi v njem vedno iščemo odgovore na vprašanja, kako ravnati, kako delati, seveda pa se v praksi to večkrat oddaljuje,

kot je tudi apostol Pavel potožil: »Ne delam namreč dobrega, ki ga hočem, marveč delam zlo, ki ga nočem.« Bistvo je torej Sveto pismo. Je pa jasno, kot so Jezusa kritizirali, tudi naše delo kritizirajo. Učenec ni nad učiteljem.

O Jezusu je že starček Simeon rekel, da je postavljen v znamenje, ki se mu bo nasprotovalo. To je eno izmed razločevalnih znamenj, ali sem na liniji z Jezusom ali ne. Vemo, da so mnogi Jezusa zavračali, a mnogi zastavili življenje zanj. Tukaj vidim, da sem na pravi poti. Če se držim Jezusovega nauka, je na eni strani hudo kritiziranje in obrekovanje, na drugi strani pa popolnoma nerealno kovanje v zvezde. Razlika z nekaterimi drugimi domovi duhovnosti je v tem, da v Ednu pričakujemo precej odgovornosti, red. Otrokom ne obljublamo zabav, ampak da se bodo veliko dobrega naučili. Jezus ni vabil na zabave in užitke. Nasprotno: Satana, ki mu na začetku javnega delovanja ponuja užitke, bogastvo in čast, zavrne; svojim učencem pa predlaga alternativo – post, molitev in miloščino. Treba je gledati naprej. Ni pomembno to, kaj otroku trenutno ugaja, kaj si želi, ampak kaj je zanj dobro. Enako velja za animatorje. Pomembno je, da se učijo, kako bodo oni v svojih družinah vzgajali otroke. Učijo se odrasti, ne se vrteti okrog sebe, ampak služiti mlajšim in pomagati drugim, da postanejo odgovorni in dobri ljudje. Nazadnje ugotovijo, da jih to osrečuje in ne prazne zabave.

Ali to pomeni, da se otroci nimajo lepo v Ednu? Zelo lepo se imajo, zato jih pa tudi toliko pride. Tu se vidijo besede iz Svetega pisma: »Po njih sadovih jih boste spoznali.« Čez poletje je bilo v Ednu 90 animatorjev, vsega skupaj pa čez 500 ljudi. Nihče ne pride pod prisilo. Otroci in mladi imajo radi red ter to, da se od njih zahteva delo in odpoved, saj se tako počutijo pomembne, potrebne. Občutek imajo, da so iz svojega življenja nekaj naredili. Osebne potrditve človek ne dobi v zabavi in prazni pohvali, ampak ko vidi rezultate svojega dela. Nikdar jim ne obljublamo: »Pridite, se bomo imeli 'fajn'«, ampak jim rečem: »Pridite, se boste naučili ubogati, reda, vzgoje otrok.« Potem pa pridejo. Seveda se tudi je-

zijo, to je normalno. Ali se doma ne? Mladi potrebujejo zid, v katerega tolčejo, in so zadovoljni, če zid ostane trden, ter razočarani, če se zid podre. Če vzgojitelj popusti, so otroci v globini razočarani. To pokažejo z objestnostjo in prostaštvom.

Seveda ne naredim vsega prav. Sem samo človek, ki greši. Kot je pred kratkim rekel papež Frančišek v enem izmed svojih nagovorov: »Na svetu so grešniki in pokvarjenci. Grešniki smo vsi, ker vsi grešimo. Grešnik pride nazaj k Jezusu in ga prosi odpuščanja ter prosi za pomoč, da spremeni svoje ravnanje. Pokvarjenec je pa tisti, ki nekaj uči, a drugače ravna.« Na primer: redno hodi k maši, »drdra« molitve, živi pa povsem mimo evangelija in otroku pred birmo reče, naj še to opravi, potem mu ne bo več treba v cerkev.

Kaj je torej tisto, kar bi želeli, da bi otroci in mladi, pa tudi starši, ki jih srečujete, odnesli od tu? Zelo lepo je živeti, če živiš skromno in po Božji besedi. Jezus je vedno tisti, ki nas vidi, ki vodi naše življenje in nam želi dobro in se lahko v vsaki stiski obrnemo k njemu. Ničesar se nam ni treba bati, v življenju se je treba potruditi. Stvari ne pridejo same od sebe, ampak je treba nekaj narediti tudi s svoje strani, predvsem pa zaupati Gospodu.

Kako se počutite na naši Črnovrški planoti? Lepo. Tu je lepa narava, je tišina. Moje pubertetniške sanje so bile, da bom živela sredi gozda, na samem in bom imela ogromno otrok in v bistvu mi je Bog te mladostne sanje uresničil. Nanje sem se spomnila šele, ko sem že bila v Kanjem Dolu. Okrog mene so tudi dobri ljudje, s katerimi se dobro razumemo in sodelujemo, nič mi ne manjka. Gospod je moj pastir.

Kaj bi želeli sporočiti krajanom Črnega Vrha? Dobri ljudje ste in se vam ni treba ničesar bati. Hvaležna sem, ker ste me sprejeli, da sem lahko med vami.

Sestra, najlepše se vam zahvaljujem za pogovor in vam želim obilo blagoslova pri vašem delu še naprej!

Zbiranje ustnega ali ljudskega slovstva

Na pobudo dr. Marije Stanonik, znane poznavalke slovenske slovstvene folklore, smo se odločili, da bi v bližnji prihodnosti prispevali delček k zbirki Glasovi, v kateri izhajajo ljudske pripovedi iz posameznih slovenskih pokrajin. Letos je v okviru te zbirke izšla že 43. knjiga.

Na območju občin Idrija-Cerkno smo v preteklem koledarskem letu pričeli z zbiranjem tovrstnega gradiva, ki bo nato izšlo v knjižni obliki. To bo dragocena zapuščina za vse prihodnje rodove, saj bomo s tem pred izginotjem rešili marsikatero zgodbo, ki nosi v sebi bogato sporočilo.

Ob tej priliki bi zbirali raznovrstna besedila, ki so ohranjena predvsem preko ustnega izročila, in sicer: pravljice, spominske pripovedi (npr. o dogodkih med vojno, o družinskih dogodkih), povedke, bajke, legende, pravljice, epske in lirske pesmi, izštevanka, zbadljivke, vraže, uganke, pregovore, šale, pripovedi o nastankih cerkva, kapel, znamenj, o imenih vasi, krajev, mest, o hišnih imenih itd.

Bistveno je, da vse, česar se spomnimo, povemo ali zapišemo po domače (v narečju in brez skrbi glede pravilnega besednega reda), spontano, tako kot se je govorilo in se še govori, brez opleševanj (v smislu, da ne razmišljamo, kako bi to moralo zveneti knjižno).

Ob tej priliki vse krajane KS Črni Vrh naprošamo za pripravljenost za sodelovanje pri tem zbiranju. Po spominu pobrskajte po takih zgodbah, si jih morda tudi na kratko zabeležite, lahko tudi posnamete, tako da boste ob obisku zbiralcem lahko podarili kar največ gradiva oz. ga sami dostavili zbirateljem. Za dodatne informacije glede zbiranja se lahko obrnete na Natašo Felc (041 959 780).

Urška Čuk

JAZ IN TI

Težko dojamem,
da si umrl zame.
Raje grem
in ti povzročim nove rane.

Ko bežim,
sem v megleni samoti,
sredi množice ihtim
in ne vidim Tebe na poti.

Treščim na dno,
kri se ulije.
To je le Tvoje telo,
dar Evharistije.

Neja Mravlja

D'NAŠN.LAJF

če si mi reku, de boš biu moj bestfriend,
sm spoznala, de si se zlagu, biu si fakefriend.
aja, sej res, tu je sam status na fb-ju,
pa fejk prjatli, fejk famil'ja ...
žalostno.

boli me, da me dregaš, a ne veš, kdo sm,
mogoč' sm pedofil, otrok, ranljiva duša.
aja, sej res, sam twiter, afna, fejsbuk, instgram,
de bi pa vn šli, se mau znorel ...
ni šans.

bi šli rajš tečt, sprostit hormone,
aja, sej res, sam računalnik pa fifa, kul.
pa pošleš čestitko po fb-ju sošolcu, k ga vidiš usak dan,
pa mu ne daš nit roke, ne pogledaš ga v oči ...
veš, mogoč' to boli.

ja, to je ta svet, u kerga smo padl,
sam verjem, n'kol me ne boš razočaru,
če me boš objeu,
sam objeu ...
objeu.

Neja Mravlja

BOM

Sonce bom zjutraj na nebo pihnila,
štorklji bom gnezdo na strehi nar'dila.
Iz črne in bele bom mavrico spletla,
s srečo v očeh po cesti bom stekla.
Na zvočni zid bom ljubezen podpisala,
v srcu grobana sočutje bom vžgala.
Obula si bom copate iz belega cvetja,
lovila snežinke sredi poletja.
S tišino govorila bom o draguljih srca
in čas bo pokazal mi začetek sveta.
Hodila bom v svet s poskočnim korakom,
zapela bom pesem nebeškimi oblakom.
Pod slapom oprala bom roso na travi,
poslušala bom, kaj teta mi pravi.
Metuljem pokazala bom pot do sreče,
srnam spodila bom lovce preteče.
Svečo prižgala bom padlemu borcu,
plesala bom na cigankinem dvorcu.
Venec bom spletla bodoči nevesti,
županu podala bom kanček norosti.
Umila bom v blatnem jezeru roke,
poljubila bom tuje otroke.
Ne bo me več sram biti jaz,
pokazala bom svoj šibki obraz –
sedaj vsak ve, kaj si želim,
kdaj pa kdaj to tud' v sanjah nar'dim.

Neja Mravlja

PRAZNIH ROK

Ne kupuj mi žlahtnih vrtnic,
saj imajo trne.
Ne trgaj mi marjetic,
saj so prenežne za najino strast.
Ne podari mi rumenih nageljnov,
nesi jih materi na grob.
Ne preseneti me z orhidejo,
saj je preponosna zame.
Ne hodi k meni s tulipani,
saj ne obrodijo semen ljubezni.

Pridi k meni praznih rok
in skupaj bova posadilo drevo,
ki bo mogočno kot najina ljubezen.
Vanj se bojo naselile ptice
in pele najino pesem.
Dalo bo zavetje beraču
in senco popotniku.
Obrodilo bo seme
in podarilo novo življenje.

Neja Mravlja

NEKOGA MORAŠ IMETI RAD

vidiš snop sončnih žarkov, ki prodira skoz' oblake?
vidiš silo, težko silo, ki nas razglaša za junake?
veš, da je nekdo, ki se te spomni, preden zatisne oči?
veš, da si le kaplja, kaplja v morje vseh ljudi?
a nič za to, pusti svoje ime, pusti svoj pečat,
nariši sled v pesek, znova in znova srce nariši,
pa še eno, pa če se izpere, znova, saj nekoga moraš imeti rad!
pa ne pozabi, na srce ljubezen, ljubezen in ime zapiši!
prišel bo val, ne val ljubezni, val strahu,
izpral bo sled, ime in srce.
a naj ti to ne da, naj ti ne da miru,
pusti sled, pa naj bo rana, naj boli, naj skeli ...

nekoga moraš imeti rad

Urška Čuk

VRTNARKA

Drobni koraki zveste ženice
kradejo moje poglede iskrive.
Z motiko v roki odpravlja se v vrt,
da otrokom in vnukom svet bo odprt.

V hiši, na vrtu z ljubeznijo dela,
vsak dan jo vidim, ko skrivno objema
te svoje ljudi, ki srečno živijo,
delajo, ljubijo in zanjo skrbijo.

Ne bo več na vrt te zveste ženice,
njena končana je pot darovanja.
Zdaj gleda na nas z nebeške višine,
objema vse naše ljubeče spomine.

Janja Kavčič

SKRIT V O

Kot narisan nasmeh, zabrisan v dežju,
skrit v milino, a še vedno si tu.

Kot zvezda v dlani, iskana na nebu,
skrita v tišino, a še vedno si tu.

Še vedno si tu, a hkrati te ni.
Prihajaš kot vedno, a ne puščaš sledi.
Vedno si z mano, a v bistvu te ni.

Kot kamnito srce, nastrojeno po zlu,
skrito v globino, a še vedno si tu.

Kot začarana igra, izsanjana v snu,
skrita v bližino, a še vedno si tu.

NEDELJSKO JUTRO

Pisalo se je leto 1943, po svetu je divjala vojna. Ne, ne, ne mislim pisati o vojni, o partizanih in fašistih ali domobrancih, rada bi vam povedala zgodbo družine, ene mnogih, ki jo je čas vojne tako zelo zaznamoval.

Bili so delavna, kmečka družina. Oče, mati, šest hčera in sin. Dve hčeri sta že imeli svoje družine, sin, vseh vragolij poln mladenič, je imel rad življenje, družino, glasbo in šport. Igral je na harmoniko in klarinet. Poleti se je podil s kolesom, pozimi smučal. Bil je veseljak, rad je s sestrami hodil na veselice, kjer je skupaj s fanti potegnil za meh ali zaplesal.

Razen vojne, ki se jo je dalo čutiti na vsakem koraku, je življenje teklo po normalnih tirnicah do tistega nedeljskega jutra ...

V lepo nedeljsko jutro sta se zbudila oče in mati, odpravila sta se k maši, saj je bilo v njihovi navadi, da gresta k jutranji maši ob šesti uri. Peš sta jo mahnila po zadloški ravnini, dan je bil že krepak, v zraku se je čutila ostrina poznopomladnega jutra.

V cerkvi, kot običajno, sta se usedla, mati na žensko, oče na moško stran. Verna, zavedna kristjana sta s srcem sodelovala pri obredu, ko so zaječala težka cerkvena vrata. Nekaj glav se je radovedno obrnilo in kmalu se je od ust do ust zaslišalo: »Karabinjerji so prišli, rekrute pobirajo!« Samo ne našega, ne našega, so trepetala srca staršev, ki so se zavedala posledic vojne. Po končani maši so v grupah komentirali, ko se na kolesu z vso hitrostjo pripelje do očeta ena od hčera. »Ata, ata, brž pojdite domov. Franca peljejo!« Bila je vsa v solzah, z razbitim

kolenom in raztrgano obleko, saj je med hitro vožnjo padla s kolesa. Oče je v navalu čustev, strahu pograbil kolo, posadil nanj mater in odbrzel proti domu.

Pod klancem so se srečali, bled preplašen obraz sina Franca in vojakov. »Pustite ga,« pravi oče, »saj nima niti dvajset let. Naj ostane doma, rabimo ga pri delu, kmalu bo košnja!« Vojak surovo odslovi očeta, ne ganejo ga materine solze, a ganejo drugega vojaka. »Pusti, naj se poslovijo,« pravi vojak in mati in oče ljubeče objameta sina, oče s prikrito ljubeznijo ga močno stisne, še zadnjic so se srečali pogledi v želji, da se kmalu vidijo.

To ganljivo srečanje med starši in sinom je bilo, ne da bi vedeli, zadnje v življenju. Strogi oče v svoji kmečki nerodnosti kar ni mogel skriti solz. Skrivaj si je ob rob rokava brisal oči, mati je z jokajočim glasom tolažila sebe in njega: »Boš videl, saj bodo kmalu doma!« Takrat niso vedeli, niti slutili, da je to njihovo zadnje slovo. Nikdar več se ne bodo srečale življenjske poti. Usoda je napletla svojo zgodbo, ki je ostala nedorečena. Kup neizgovorjenih besed, smeh strtega srca je bil od takrat dalje za vedno spremljevalec družine.

Usoda je hotela, da se je družina, ki je ljubila domovino in Boga, znašla v težki preizkušnji. Grozili so jim s smrtjo. Da bi zaščitili sebe in hčere, dve še mladoletni, so se morali skrivati in ne nazadnje pobegniti v begunstvo. Našli so svoj dom v drugi državi, na drugem koncu sveta.

Sin France se je po vojni v vrnil domov, v dom, ki ga ni bilo, v družino, ki je ni bilo več, ostalo je samo nekaj njihovih stvari. Dom je našel pri sestri, ki mu je skušala nadomeščati tako ljubo družino. Ostalo mu je upanje, da morda oče

in mati le prideta nazaj, ostalo je hrepenenje, prihajala so le pisma. Ostala je nedokončana zgodba. France, ki je sicer redko govoril o mami in očetu, več je govoril o sestrah, kaj vse so ušpičili drug drugemu, je imel strto srce.

Nam, tu rojenim otrokom, se je zdelo, da so to zgodbe iz pravljic. Nič otipljivega ni bilo, le tu in tam kakšna slika. Kasneje smo starejši že bolje razumeli, a bili smo prikrajšani za tople objeme stare mame, za očetovo modrost. Iz slik smo opazovali njegov nagajiv nasmeh, ki se je širil izpod brk. Tako lepa sta se nam zdela, a tako neresnična. To življenje je zaznamovalo mojo družino, kajti France je bil moj očka. Od takrat je letos minilo že sedemdeset let in njihove poti so se že srečale v večnosti.

To ni obsojanje, sovraštva ne gojimo do nikogar. To je zgodba o prehitrem odraščanju mojega očeta, o njegovih neuresničenih željah, o praznini, ki jo čuti človek, ko ostane sam in si postopoma, znova gradi življenje, a grenki spomini ostanejo.

Sonja Habe

V OBJEMU GOZDA

Pot pelje
na rob jase.

Še korak
in objame te
slavolok gozda
mir, tišina.

Očaran, prevzet
stopil v gozdni si svet.

Vitka debla dreves
segajo visoko
do neba
prav do nebes.

Sončni žarki
sramežljivo
kukajo skozi veje,
mečejo senco
v ritmu tišine
v ritmu miline.

To je molitev
to je sprostitev
Človek zazna
le petje ptic,
in bitje svojega srca.
Še rahel šum vetrov
da,
prišel si domov.

Janja Kavčič

KLOPCA V PARKU

Na ustnice nariše se spet nežen poljub.
Nasmeh pa ne izbriše vse njunih obljub.

Prisegala sta si ljubezen kot dih srca.
Starost pa življenju truda ne prizna.

Večnost je naslikana le v mlade oči.
Vse njune sanje so le spomin tistih dni.

Na klopci v parku objemala sta se.
Za njune skrivnosti ni vedel nihče.
Bila sta si vse – fant in dekle.

Ljubezen se ujela je v albume slik.
Solze ne zbudijo sreče v dotik.

Iščeta obraza izpred dvajsetih let.
Nož v srce ju vrže spet v njun svet.

Preteklost je zaspala z nežnim leskom v
očeh.

Vse njune sanje so le prah na poteh.

Na klopci v parku objemala sta se.
Za njune skrivnosti ni vedel nihče.
Bila sta si vse – fant in dekle.

Janja Kavčič

STVARI

Stvari v našem svetu
kot besede v poetu,
kot streha sredi hiše,
stvarem slabo se piše.

Zidovi naših mest
kot križišče rdečih cest,
kot rešetke v zaporu,
zid namenjen je upor.

Lepota v našem kraju
kot hudiči, skriti v raju,
kot slanost v sladkorju,
lepote ni v morju.

Tišina naših ulic
kot odmev ostrih sulic,
kot krik iz zadnje plati,
tišina je v zagati.

Samota v našem domu
kot resnica bliže dvomu,
kot pesem sredi zime,
samota kar ne mine.

Krog življenja

Vse ima svojo uro, vsako veselje ima svoj čas pod nebom:

Je čas rojevanja in čas umiranja,
čas sajenja in čas rvanja nasada.

Je čas ljubezni in čas sovraštva,
čas vojne in čas miru. (Prd 3,1-2.8)

V letu 2013 smo se na Črnovrški planoti razveselili 20 novorojenčkov. Rodili so se Julija, Matevž, Lara, Nik, Katarina, Mark, Aleks, Nastja, Sara, Veronika, Aljaž, Andraž, Iza, Tilen, Jona, David, Tobija, Manca, Katarina, Rene.

Od nas se je v letošnjem letu poslovilo 10 sokrajanov. Umrli so Frančiška Tominec, Alojz Šemrl, Zofija Kenk, Aleksander Mikuž, Helena Lampe, Frančiška Rupnik, Alojzija Šetničar, Jože Gostiša, Amalija Čuk, Ana Šemrl.

Podatki so bili zbrani 12. decembra 2013.

Majhna pesem

Majhna pesem je igriva,
skače med oblaki in se skriva.

Ko na zemljo pricaplja,
se o prijatelji igra.

Vedno majhna in zabavna,
meče sneg,

kot da ni majhna.

Ko pa pride drugi dan,
mora pisat spet roman.

In ko pride temna noč,
čeprov je majhna,

mora proč.

Zdaj v sanjah sem ter tja,
majhna pesem spet se igra.

V zlato jutro

se zbudi,

majhna pesem,

kje si ti.

Jernejca Rupnik

Idrija

DZ-SP 908

ČASOPIS

2013

908 (497 4Črni Urh nad Idrijo)

0 10 1 15538 , 1

COBISS